Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVII., št. 239

Ljubljana, četrtek 15. oktobra 1936

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 5. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842. Praga číslo 78.180. Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Italija in Nemčija

Ne da se oporekati, da stoji vsa evropska mednarodna politika že nekaj let v znamenju izredne aktivnosti dveh evropskih velesil, dveh »dinamičnih« sil: Italije in Nemčije. Lahko se reče, da dajeta ti dve državi svojo noto vsemu sodobnemu dogajanju na evropski pozornici. Njuno politično udejstvovanje ustvarja včasih zelo napete zapletljaje, okoli katerih se v bistvu neprestano sučejo vsi napori povojne evropske diplomacije. Skrb za ohranitev ravnotežja pa je bistvena oznaka vseh teh diplomatskih naporov, izzvanih po zakonu o akcijah in reakcijah, ki si z neverjetno brzino slede druga drugi, tu in tam za zunanji svet vidno, največkrat po povsem nevidno. Male države so v tej igri velesil bolj objekt kakor subjekt, v kolikor nimajo v sebi dovolj energije, da se taki zamisli velikih vsaj od časa do časa upro.

Z vidika mednarodnega ravnotežja bi takemu varstvu velikih nad malimi niti ne mogli ugovarjati, ako bi se velesile zares v polni meri zavedale pomena take mednarodne misije in bi že a priori odklanjale vsako misel na izrabljanje šibkejših v dosego lastnih sebičnih namenov. Popolna nemoč Društva narodov pa je nov dokaz, da je tako pričakovanje nerealno. Francija, ki je vsa povojna leta prisegala na načela ženevske pravičnosti, ker je to odgovarjalo njenim interesom v Porenju, se jim je izneverila v abesinski zadevi, ker si je hotela v naprej zagotoviti italijansko sodelovanje »za vsak slučaj«. Anglija je izrabila ženevsko ustanovo v borbi proti Italiji le za okrepitev lastne pozicije v Sredozemlju, za kar ji je neuspeh ženevske akcije nudil najboljši zunanji povod, kakor je to na kongresu konservativne stranke v Margatu odkrito priznal zastopnikk angleškega premiera Neville Chamberlain, ko je dejal: »Zgodovina Društva narodov nam je v teku poslednjih dvanajstih mesecev prinesla nekaj bridkih izkušenj, toda hvaležni smo ji lahko za nekaj dobrih lekcij; izkoristimo jih, da se te izkušnje ne bodo več ponovile!«

V luči te značilne igre velesil lahko razumemo sedaj pozicijo Italije in Nemčije, zlasti pa njuno igro zbliževanja in odtujevanja. Bilo bi naivno, če bi brez pomislekov verjeli v možnost njunega trajnega sodelovanja v vseh evropskih vprašanjih, toda nič manjše nerealnosti ne bi razodevalo, če bi mislili, da v mnogih zadevah evropske politike ne bi mogli najti obe državi osnov za učinkovito sodelovanje, kakršnemu smo bili dejansko tudi v zadnjem času že večkrat priča.

Na terenu splošne mednarodne politike imata Italija in Nemčija nedvomno mnogo skupnih interesov. Obe sta takozvani »nezadovoljni« velesili, ki imata svoje zahteve nasproti obema takozvanima »nasičenima« velesilama, Franciji in Angliji. Že samo to dejstvo odpira možnost širokega sodelovanja, n. pr. v pogledu zadržanja nasproti ženevski ustanovi, kjer sta dosiej v pretežni meri uveljavljali svoj vpliv samo Francija in Anglija. Prav zaradi svojih mednarodnih ambicij si hočeta Italija in Nemčija ohraniti tudi popolno svobodo akcij, seveda vsaka na svojem terenu. Zato sta obe proti širšim sporazumom na regionalni podlagi, ker bi ju taki sporazumi preveč vezali in jima jemali možnost vsake ekspanzije. Nemčija je n. pr. na zapadu pripravljena skleniti novo lokarnsko pogodbo na osnovi načela o vzajemni pomoči, odklanja pa tako sporazumevanje na vzhodu, kjer ponuja samo dvostranske pogodbe o nenapadanju, boječ se, da ji ne bi istočasni vsestranski sporazum preveč vezal rok.

Na podobno stališče se je v Sredozemlju postavila Italija, ki se prav v zadnjem času zelo trudi, da bi dosegla enostranski sporazum z Anglijo, odklanja pa še vedno zamisel kolektivnega sredozemskega pakta, ki bi zajel vse sredozemske države, ker se boji, da ne bi v tem primeru postala namesto gospodarja nekak jetnik »rimskega morja«. Tudi v kolikor kaže n. pr. v srednji Evropi pripravljenost za sodelovanje z državami izven tako zvanega rimskega bloka, si to zamišlja samo na osnovi dvostranskih pogodb s posameznimi državami Male antante po vzgledu sporazuma med Avstrijo in Češkoslovaško, odklanja pa vsako zamisel formiranja novih blokov.

V tem splošnem okviru se vidno kaže nekakšna vzporednost italijanske in nemške akcije. Kakor hitro pa prestopimo odtod na realnejša tla njunih posebnih interesov v posameznih njunih interesnih območjih, se ta vzporednost sproti izgublja spričo lokalnih diferenc. Močno se opaža zlasti v srednji Evropi, in tu še prav posebno v Avstriji, kjer se je morala Italija zaradi svoje prezaposlenosti v Afriki že precej umakniti pred naraščajočim rajhovskim vplivom. Iz komentarjev rajhovskega časopisja ob likvidaciji avstrijskega hajmvera izhaja, da pomeni po berlinski sodbi tudi ta najnovejša poteza kancelarja dr. Schuschnigga novo okrepitev nemškega vpliva na Dunaju.

Divergentnost italijanskih in nemških interesov je močno prišla do izraza tudi v značilnem pisanju italijanskega časopisja po nedavnem obisku avstrijskega zunanjega ministra dr. Schmidta v Rimu. Tedaj je celo sam Virginio Gayda zapisal, da je prišel čas »za večjo aktivnost italijanske politike v srednji Evropi«, v kar naj bi tvorila uverturo napovedana dunajska konferenca držav rimskega bloka. Toda ta konferenca je bila kmalu nato zaradi nemške reakcije odložena in zavisi sedaj njena usoda predvsem od berlinskih razgovorov italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Spričo vseh teh značilnih momentov v italijansko-nemškem razmerju pač ni nič čudnega, če spremlja evropska javnost napoved tega obiska v Berlinu že sedaj z največjim zanimanjem.

BECK PO ŠTIRIH LETIH ZOPET OBISKAL PARIZ

Nova okrepitev poljsko-francoskega zavezništva — Nadaljevanje razgovorov o francoski finančni pomoči poljski republiki

Pariz, 14. oktobra. AA. Davi ob 9. je prispel v Pariz poljski zunanji minister Beck.

Sestanek z Blumom

Pariz, 14. oktobra. o. Prihod poljskega zunanjega ministra Becka v Pariz pripisujejo v pariških političnih krogih veliko važnost. Beck se je danes sestal z Delbosom, za jutri pa je napovedan sestanek z Blumom. Po zatrjevanju poučenih krogov je Beckov poset v zvezi s forsirano oborožitvijo Poljske. S tem se bodo znova poglobili francosko-poljski odnošaji, ki so bili dolgo časa zelo rezervirani. Beck je dobil od novih voditeljev Poljske nalogo da spravi svojo politiko zopet v sklad z zavezništvom Francije. V Varšavi so zelo v skrbeh zaradi politike Nemčije, ki izpostavlja tudi Poljsko nevarnosti napada Rusije in njenih zaveznikov.

Ozadje Beckovega poseta

Varšava, 14. oktobra. AA. Uradno objavljajo, da je obisk zunanjega ministra Becka v Parizu zasebnega značaja. Beck bo izkoristil to priliko in obiskal zunanjega ministra Delbosa.

Varšava, 14. oktobra. b. Vest o obisku polkovnika Becka v Parizu je zbudila v tukajšnjih krogih veliko veselje. Nepoučene je morda presenetila, poučeni pa so bili na to že pripravljeni, ker je bil Beckov obisk v Parizu dogovorjen že za kulisami ženevskega zasedanja. Namen njegovega obiska je v zvezi s poljsko zunanjo in notranjo politiko zadnjega časa. Predvsem želi Beck s svojim posetom poudariti, da se njegova politika prav nič ne razlikuje od politike vrhovnega inspektorja poljske armade Rydz Smiglyja, kakor je ta prišla do izraza v njegovem nedavnem pariškem obisku. Ta poudarek velja poljskemu javnemu mnenju. Na zunanjepolitičnem terenu pa hoče še bolj okrepiti zvezo s Francijo, da s tem utrdi poljsko pozicijo v gdanskem vprašanju, kar ni brez pomena sedaj, ko je svet DN naložil Poljski težavno nalogo, da najde pot za ureditev tega delikatnega vprašanja, v katerem igra Nemčija izredno važno vlogo.

Konkretno pa se bodo razgovori nanašali v prvi vrsti na francosko finančno pomoč v smislu načelnega sporazuma ob priliki obiska Rydz Smiglyja. Verjetno je, da se bo Beck za to pomoč zelo zavzel, ker se hoče vrniti v Varšavo s polnim uspehom v žepu. Seveda bodo na tapetu tudi vsa druga vprašanja, ki zanimajo danes obe državi.

Beckov obisk v Parizu pa ima tudi svoj simboličen pomen. Od prvega obiska leta 1932. Beck potem ni več posetil Pariza, pač pa se je med tem večkrat ustavil v Berlinu, kjer so ga nemški krogi kar radi obsipavali z vsemi častmi. Gamelinov obisk v Varšavi in obisk Rydz Smiglyja v Parizu pa sta sedaj Becku odprla pot tudi v Pariz, kar nedvomno ne bo brez pomena za nadaljnji razvoj francosko-poljskih odnošajev, pa tudi za razvoj v neposredni poljski soseščini.

Takoj po prihodu v Pariz se je Beck odpeljal v poljsko poslaništvo, kjer bo ostal ves čas svojega dvodnevnega bivanja v Parizu. Jutri bo priredil Delbos poljskemu zunanjemu ministru obed.

Tudi Litvinov prispel v Pariz

Pariz, 14. oktobra. o. Docela nepričakovano je snoči prispel v Pariz sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov. V sovjetskem poslaništvu sicer izjavljajo, da je prišel le v strogo zasebnih zadevah, toda vsi listi pripisujejo njegovemu prihodu veliko važnost in sodijo, da je v zvezi z novo akcijo sovjetske diplomacije. »Figaro« sumi, da bo skušal Litvinov pridobiti Bluma za to, da bi Francija priznala samostojnost katalonske republike in odklonila priznanje uporniške vlade v Burgosu. Verjetno je tudi, da bo Litvinov skušal poravnati nesoglasja, ki so nastala v francoski vladi zaradi nedeljskega govora tajnika komunistične stranke Thoreza. »Matin« piše, da ima prihod Litvinova v Pariz docela drugo ozadje. Litvinov je zaradi neuspehov svoje politike prišel v veliko nemilost in si prizadeva doseči v zadnjem trenutku vidnejše uspehe, da bi se mogel oprati v Moskvi, kamor je bil nujno pozvan.

Seja francoske vlade

Pariz, 14. oktobra. w. Na današnji seji ministrskega sveta je notranji minister Salengro obrazložil položaj v socialnih sporih. Zunanji minister Delbos je poročal o delu v Ženevi ter je podal sliko zadnjih mednarodnih pogajanj. Finančni minister Auriol je govoril o proračunskem položaju in bo predložil ministrskemu svetu končnoveljavne predloge za vzpostavitev proračunskega ravnotežja, za finančno reformo sploh in reformo financ občin in departmentov. Ministrski svet je sklenil predložiti parlamentu zakonski načrt, po katerem se bo razširila volilna pravica na gotove kategorije domačinov v Alžiru. Prihodnja seja ministrskega sveta bo v pričetku prihodnjega tedna.

S Francijo ali z Nemčijo

Cianov obisk v Berlinu bo odločil o nadaljnji italijanski politiki v Evropi, zlasti v Podunavju

Rim, 14. oktobra. o. Italijanski listi še vedno ponatiskujejo informacije francoskih listov, zlasti pa poročila njihovih rimskih poročevalcev o ciljih potovanja zunanjega ministra Ciana v Berlin. Po teh informacijah bo italijanska vlada svojo zunanjo politiko kolikor mogoče prilagodila italijansko-francoskemu sporazumu od 7. januarja 1935, ne da bi pri tem izpremenila svoje zadržanje do Sovjetske unije, ki se v celoti sklada s stališčem Nemčije.

»Giornale d' Italia« izraža domnevo, da bo Ciano v Berlinu forsiral sklicanje lokarnske konference. Nasprotno bosta tudi po informacijah agencije Havas razpravljala grof Ciano in Neurath predvsem o vprašanjih, ki se tičejo neposredno Italije in Nemčije. V prvi vrsti gre za skupno stališče napram Rusiji.

Kar se tiče Avstrije, bo Ciano opozoril nemško vlado na neobhodno potrebo sodelovanja, ker bi bilo to v korist vseh držav v srednji Evropi.

Italijanski listi komentirajo na drugi strani z zadovoljstvom pisanje francoskega tiska, ki se po njihovem mnenju vedno bolj očitno zavzema za iskreno sodelovanje Francije z Italijo. Zlasti ponamanifestacijo navidezne solidarnosti med drugim:

Kljub pogreškam, ki so bile storjene v Ženevi v škodo Italije in ko so napotile Italijo, da se je približala Nemčiji, je nemško-italijanska solidarnost bolj formalna kakor pa realna. Interesi Italije so nasprotni interesom Nemčije, zlasti glede Podunavja in Balkana. To predstavlja trajno oviro za vsako uspešnejše sodelovanje med Rimom in Berlinom. Nemčija nadaljuje sistematsko svojo akcijo v Podunavju, kar ogroža interese Italije, ki z vedno večjim nezaupanjem zasleduje ta razvoj. Italija je posebno v skrbeh zaradi ojačenega vpliva Nemčije v Avstriji. Razpust Heimwehra, ki je bil pravi predstavnik rimskih teženj v Avstriji, je to nezaupanje še povečal in ga tudi dr. Schuschnigg s svojo izjavo ni mogel omiliti; nobenega dvoma pa ni, da Ciano v Berlinu ne bo mogel dobiti nobenih zadovoljivih jamstev za neodvisnost Avstrije, niti za to, da bo Nemčija tudi v bodoče spoštovala vpliv, ki si ga je Italija zagotovila v Avstriji z rimskimi protokoli.

Cianovo potovanje v Berlin predstavlja po sodbi pariških krogov le prozorno manifestacijo navidezne solidarnosti med Rimom in Berlinom, ki naj bi tvorila protiutež pospešeni akciji angleške diplomacije v Evropi, zlasti pa na Sredozemskem morju. Italija in Nemčija se hočeta na ta način izogniti grozeči izolaciji.

Nemški industrijalci za devalvacijo marke

Nesoglasja med gospodarstveniki in narodnosocialističnimi ideologi glede bodoče nemške gospodarske politike

Berlin, 14. oktobra. o. Pod Hitlerjevim predsedstvom se vrše že več dni posvetovanja gospodarskih strokovnjakov narodne socialistične stranke in predstavnikov nemške industrije, ki se tičejo predvsem bodoče gospodarske politike Nemčije. Nemška industrija zahteva z vsem poudarkom, naj tudi Nemčija pristopi k valutnemu sporazumu ter izvede rezvrednotenje marke, ker bi bil sicer nemški izvoz zelo ogrožen. Industrijci so po bivšem komisarju za določanje cen Gärtnerju izročili Hitlerju obširno spomenico, v kateri dokazujejo, da je polom nemške industrije neizbežen, kakor hitro bo nemški izvoz pričel padati. Na vsak način se je po mnenju industrijcev treba izogniti socialni nevarnosti, ki bi bila neizogibna, če bo zaradi zastoja v industriji narasla brezposelnost in se bo še nadalje omejeval življenjski standard širokih ljudskih množic.

Gospodarski strokovnjaki narodne socialistične stranke zastopajo nasprotno mnenje, da si bo Nemčija pridobila silen ugled, če bo vzdržala brez devalvacije. Nemški industrijci bi morali omejiti svojo produkcijo predvsem na potrebe nemškega naroda.

Predstavniki nemške industrije smatrajo seveda ta ideološki program narodne socialistične stranke za neizvedljiv, kajti čeprav bi se avtarkični sistem še poostril, potrebuje nemška industrija surovin; obenem opozarjajo tudi na to, da so že do skrajnosti izčrpane vse zaloge življenskih potrebščin.

Zanimivo je stališče gospodarskega diktatorja Nemčije dr. Schachta, ki koleba med stališčem narodne socialistične stranke odnosno Hitlerja in med stališčem industrijcev. Njegov položaj smatrajo za zelo omajan zlasti zaradi tega, ker je prišlo do valutnega sporazuma brez sodelovanja Nemčije. Razen tega Schacht ni sklenil ugodnih plačilnih sporazumov z raznimi državami. Nemčija se je slej ko prej pripravljena priključiti stabilizacijskemu sporazumu in se je dr. Schacht o tem že pogajal z guvernerjem Angleške banke Normanom v Baslu. Anglija je postavila za pogoj sprejema Nemčije, da sklene novo lokarnsko pogodbo, ki bi ne veljala samo za zapad, marveč tudi za vzhod, razen tega vztraja Anglija na tem, da se Nemčija zopet vrne v Društvo narodov. Dr. Schacht je o tem takoj obvestil Hitlerja.

V vseh nemških gospodarskih krogih pričakujejo sedaj z veliko napetostjo izid teh gospodarskih posvetovanj in odločitve glede devalvacije marke.

Anglija bo oborožila Kitajsko

Veliko posojilo Anglije Kitajski za oborožitev — Vznemirjenje na Japonskem

Tokio, 14. oktobra. b. V tukajšnjih krogih je povzročila pravo senzacijo vest iz Londona, da namerava angleška vlada podeliti Kitajski veliko posojilo v svrho čim popolnejše oborožitve. V zvezi s tem je zastopnik japonskega zunanjega ministrstva Gaimušo danes izjavil, da se bo Japonska uprla podelitvi takega posojila Kitajski samo v tem primeru, če bi bilo posojilo takega značaja, da bi resno ogrožalo varnost samostojne države Mandžukuo. Nedavne velike dobave orožja Kitajski so zelo vznemirile japonske kroge. Zato izražajo v Tokiju bojazen, da bo tudi novo angleško posojilo uporabljeno samo za oborožitev Kitajske. Časopisje ostro kritizira postopanje angleške vlade, ki gotovo ne bo doprineslo k pomirjenju strasti na Daljnem Vzhodu.

Pariz o nemški noti

Pariz, 14. oktobra. b. V merodajnih krogih izjavljajo v zvezi z nemško noto zaradi govora komunističnega poslanca Thoreza v Strasbourgu, da demarši nemške vlade ni pripisovati prevelikega pomena. Način, kako je bila izročena in njeno besedilo ne upravičujeta prehudega tolmačenja. Nemški odpravnik poslov je izročil noto direktorju za politične in trgovske zadeve Bargetonu, ne da bi poskušal poiskati stik z zunanjim ministrom Delbosom. Nemška demarša je po svojem tonu le blagohotno opozorilo nemške vlade na nekatere okoliščine komunistične manifestacije v Strasbourgu, ne da bi s tem niti najmanj onemogočila razvoj dobrih odnošajev med Francijo in Nemčijo. Zastopnik zunanjega ministrstva je zato nemško noto enostavno vzel na znanje, s čimer je spor zaradi komunističnega nastopa že poravnan.

Lord Londonderry v Rumuniji

Bukarešta, 14. oktobra. b. Bivši angleški državni podtajnik v letalskem ministrstvu, lord Londonderry, se že nekaj dni mudi v rumunski prestolnici kot gost princa Bibesca. Udeležil se je tudi zaključnih vaj na rumunskih manevrih v Banatu, kjer je bil gost rumunskega kralja.

Borba za Oviedo

Španska vlada zatrjuje, da so asturski rudarji popolnoma zasedli Oviedo, uporniki pa pravijo, da so že vdrli v mesto

Madrid, 14. oktobra. b. Po sedmih dneh ljute borbe so asturski rudarji končno popolnoma zasedli glavno mesto Asturije. Uporniki so se morali umikati pred njihovim postopnim prodiranjem, pri katerem so se v veliki meri posluževali dinamita. Število smrtnih žrtev je nedvomno veliko, ni pa še ugotovljeno. Danes so krožila nad mestom uporniška letala, ki so nameravala obstreljevati postojanke vladnih čet, pa se jim to zaradi megle in nizkih oblakov ni posrečilo. Vest o definitivnem padcu Ovieda je zbudila v Madridu veliko veselje in je vladnim četam vlila novega poguma za nadaljnje boje, dasi je čimdalje bolj očito, da postaja odpor madridskih čet vedno bolj brezupen.

Burgos, 14. oktobra. o. Iz Ovieda je prispela vest, da so galicijske kolone prodrle v mesto in osvobodile upornike, ki so bili tam obkoljeni od vladnih asturskih rudarjev. Uporniki so se utrdili v tovarni orožja. V zadnjih bojih so se asturski rudarji borili z veliko odločnostjo, toda s svojimi dinamitnimi patronami upornikom, ki so razpolagali z ročnimi granatami, niso mogli do živega.

Grožnje anarhistov

Rabat, 14. odktobra. b. Ekstremni levičarji in anarhisti so zastražili stanovanja vseh ljudi, o katerih so se raznesle govorice ali pa obstoja sum, da mislijo pobegniti čim bi se pokazala resna nevarnost za glavno mesto. Anarhisti so danes obenem sporočili javnosti, da bodo pomorili vseh 10.000 talcev, ki so zaprti v madridskih ječah, in pognali v zrak vsa javna poslopja, čim bi se izkazalo, da je vsak odpor proti Francovim četam brezuspešen.

Po neki vesti radio-postaje v Jerezu sta se bivši ministrski predsednik Giral s soprogo in predsednik španske republike Azana že vkrcala na argentinsko ladjo »De Mayo«, da ju odpelje na varno.

Obsedno stanje podaljšano

Madrid, 14. oktobra. AA. Davi se je sestala poslanska zbornica h kratki seji. Pri tej priliki je sprejela zakonski načrt o podaljšanju obsednega stanja še za 30 dni.

Uspeh upornikov pri Cordobi

Pariz, 14. oktobra. w. Popoldanski listi javljajo, da so uporniške čete po poročilu njihovih brezžičnih postaj zavzele Penarroyo, važno rudniško središče Španije severno od Cordobe. Rdeče milice so na umiku izgubile mnogo mrtvih in mnogo vojnega materijala.

Rusija urgira sklicanje odbora za nevmešavanje

London, 14. oktobra. d. Ruski poslanik Majski se je danes zglasil v zunanjem ministrstvu, kjer je posredoval zaradi nujnega sklicanja mednarodnega odbora za nevmešavanje na podlagi lozadevne ruske note. Reuterjev urad potrjuje, da je sovjetska vlada izročila novo noto odboru za nevmešavanje v špansko državljansko vojno, ki navaja tudi konkretne predloge in zahteva, naj se odbor čimprej sestane.

Bolgarija in Jugoslavija

Prijateljstvo med Jugoslavijo in Bolgarijo osnova miru na Balkanu

Sofija, 14. oktobra. t. Predsednik bolgarske vlade in zunanji minister dr. Jurij Kjuseivanov je sprejel snoči v svojem kabinetu novinarje in jim podal daljšo izjavo o zadnjih zunanjih in notranjih političnih dogodkih. Izjavil je med drugim:

V Ženevi sem z veseljem spoznal, da naraščajo simpatije in zaupanje napram Bolgariji in da postaja bolgarski prestiž tudi v tem mednarodnem središču vedno večji. Nekatere zlonamerne vesti, ki so jih v tujini lansirali o novi orientaciji bolgarske zunanje politike, so izzvale med našimi dobrimi prijatelji veliko vznemirjenje, zame pa ni bila nobena težava ta podtikanja demantirati. Vsi, ki poznajo našega kralja, vidijo že v njegovi osebi zadostno jamstvo za modro in miroljubno politiko.

Pri svojem obisku v Beogradu sem tako glede na splošna vprašanja, kakor tudi glede na vprašanja, ki se tičejo neposredno obeh bratskih držav, ugotovil popolno skladnost naziranj in predvsem pri obeh straneh neomajno željo, da se ohrani mir na Balkanu. Bolgarija je bila in bo vedno zvesta Društva narodov, ki si na vse načine prizadeva, da se ohrani mir na svetu.

V ostalem se današnji listi mnogo bavijo z bolgarskimi zunanjepolitičnimi vprašanji in komentirajo zlasti razgovore ministrskih predsednikov dr. Kjuseivanova in dr. Stojadinovića v Beogradu. Tako pravi »Utro« v svojem uvodniku, da imajo sestanki v Beogradu v času vznemirljivih dogodkov v Evropi svoj poseben pomen. Na Balkanu se lahko tolažimo z dejstvom, da evropsko skladišče smodnika sedaj ni več na tem polotoku. Morda so ga prestavili v srednjo Evropo ali v sredozemski bazen, toda na Balkanu ga vsekakor ni več in ga tudi ne bo. ■

Zbližanje z Jugoslavijo je postalo za politične razmere na Balkanu in njihov razvoj aksiom, ki bo tudi v bodoče ostal osnova balkanskega miru. Zaradi tega prijateljstva se drugim sosedom ni treba vznimirjati, ker je edini njegov namen dejanska ohranitev miru.

Nesoglasja v bolgarski vladi

Sofija, 14. oktobra. p. Na snočnji seji glavnega odbora Cankovljevega socialnega pokreta, na kateri so razpravljali o nadaljnji notranji politični akciji, je bilo sklenjeno, da morata njegova zastopnika v sedanji vladi ministra Kožuhov in Mišajkov podati ostavko, če se ne izpolnijo notranje politične zahteve cankovljevcev. Na drugi strani se demokratske struje in stranke čim dalje bolj pripravljajo za ustanovitev protifašističnega bloka. Obe akciji povzročata vladi mnogo skrbi.

Ministrski predsednik Kjuseivanov, ki se je včeraj vrnil iz tujine, je bil pri kralju dve uri v avdienci ter mu je obširno poročal o svojem delu v Ženevi ter o zunanjem in notranjem političnem položaju.

Daranyjevi načrti

V splošnem nadaljevanje Gömbösove politike, sicer pa bo nova vlada hodila svoja pota

Budimpešta, 14. oktobra. b. Stranke in časopisi kažejo v splošnem prijateljsko razpoloženje napram novi Daranyijevi vladi. Zastopnikom tiska je Daranyi danes izjavil, da bo kot sodelavec in prijatelj pokojnega Gömbösa v bistvu nadaljeval njegovo politiko. To naj bo merilo njegovega stališča glede ureditve nekaterih perečih vprašanj madžarskega političnega življenja. Smernice njegovemu delu določa položaj madžarskega naroda in se zato ne morejo od meseca do meseca izpreminjati. Metode, s katerimi bo njegova vlada skušala rešiti posamezne probleme, pa so lahko individualnega značaja. Zato naj javno mnenje že sedaj računa s tem, da bo zasledoval velike politične načrte bivše vlade po svojih lastnih metodah.

Tem izjavam novinarjem, ki jim bodo jutri sledile programatične izjave na kongresu vladne stranke, pripisujejo v tukajšnjih političnih krogih velik pomen. Daranyijev poudarek o individualnih metodah pri reševanju perečih problemov si tu tolmačijo tako, da bo ubrala sedanja vlada popolnoma samostojna pota. Samostojnost Daranyijeve vlade se bo pokazala zlasti v pogledu sodelovanja z opozicijo, kateri bo skušal Daranyi vsaj v nekaterih vprašanjih ustreči, da bi izvedel čimprejšnje pomirjenje političnih strasti v državi. Značilno je, da se Daranyi dnevno posvetuje s predstavniki opozicije, h katerim hodi sam na posete, ne da bi pričakoval, da se mu sami javijo.

Bethlen zopet delegat Madžarske v DN

Budimpešta, 14. oktobra. w. »Magyar Nemzedék« doznava iz dobro poučenega vira, da bo grof Bethlen na prošnjo novega ministrskega predsednika Daranyija zopet prevzel mesto glavnega delegata Madžarske pri Društvu narodov.

Zaslišavanje bivšega bana Mihalovića

Zagreb, 13. oktobra. o. Po tridnevnem odmoru se je danes nadaljeval proces zaradi dogodkov v Kerestincu. Danes se je pričelo zaslišavanje prič, ki jih je pozvanih na glavno razpravo 52. Vso današnjo razpravo, ki je trajala vse dopoldne, je izpolnilo zaslišavanje glavne priče bana Mihalovića, dočim je njegova hčerka gospa Agata Antić iz Beograda poslala zdravniško spričevalo, da ne more osebno priti na razpravo.

Ban dr. Mihalovič je pri zaslišanju obširno opisal žalostne dogodke in izpovedal nekatere značilne podrobnosti, vendar tudi on ne trdi, da so bili baš obtoženci napadalci. Nekatere izmed njih je pri soočenju spoznal, izjavil pa je, da jih je videl samo v začetku, pri napadu na grad pa ne. Kmetje so bili dobro oboroženi s puškami, revolverji, sekirami, koli in drugim sličnim orodjem. V Kerestincu živi že nad 20 let in je bil vedno v dobrih odnošajih z vsem okoliškim prebivalstvom. Kljub temu so ga takrat prelepali ter mu grozili, da ga bodo obesili. Kako je bil izvršen pokol, ne ve, ker se mu je naposled posrečilo uteči in se je z ženo in hčerko skril v drugem delu dvorca.

Po mnenju g. Mihaloviča bo težko izsleditи prave krivce, toda poiskati bi bilo treba povzročitelje neresničnih govoric, da se pripravlja napad na dr. Mačka, ker so te govorice ustvarile psihozo, ki je dovedla do kerestinških dogodkov. Glede četnikov je ban Mihalovič izjavil, da mu sploh ni znano, da bi bili četniki na Hrvaškem. Končno je ban Mihalovič še izjavil, da je bil že mesec dni pred kerestinskimi dogodki izvršen napad na njegov grad in so mu ponoči neznanci pobili skoro vse šipe.

Po zaslišanju bana Mihaloviča, ki je trajalo nad 3 ure, so bile prečitane izpovedi Mihalovičeve hčerke ge. Agate Antič, ki pa ni izpovedala nič bistvenega. Z zaprisego bana Mihaloviča je bila današnja razprava zaključena. Jutri pride na vrsto druga glavna priča Velimir Gogič, edini član nesrečne deputacije JRZ, ki je ostal pri življenju.

Ruždi Aras v Beogradu

Beograd, 14. oktobra. AA. Davi ob 7.35 je prispel v Beograd z dunajskim brzim vlakom iz Ženeve, kjer se je udeležil zasedanja Društva narodov, turški zunanji minister Tevfik Ruždi Aras. Na postaji so ga sprejeli načelnik političnega oddelka zunanjega ministrstva Ivo Andrič in odpravniki poslov turškega, grškega in rumunskega poslaništva. Ruždi Aras se je v spremstvu svojega kabinetnega šefa odpeljal s postaje v turško poslaništvo. Ob 11. dopoldne je obiskal predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra dr. Stojadinovića, ob 12.30 pa ga je sprejel v avdienci Nj. Vis. knez namestnik. Po avdienci je knez namestnik pridržal Ruždija Arasa pri obedu, ki so se ga udeležili tudi predsednik vlade dr. Stojadinović, pomočnik zunanjega ministra Vladislav Martinac, kabinetni šef Tevfik Amir, odpravnik poslov turškega poslaništva dr. Aras in člani civilnega in vojaškega doma Nj. Vel. kralja.

Predsednik vlade pojde v Ankaro

Beograd, 14. oktobra. o. Ob priliki turškega narodnega praznika 29. t. m. bodo v turški prestolnici velike svečanosti, ki se jih bo udeležil tudi predsednik vlade dr. Stojadinović v spremstvu delegacije narodnega predstavništva in zastopnikov jugoslovenskega tiska.

Gospodarska centrala Male antante

Praga, 14. oktobra. g. Ustanovna skupščina gospodarske centrale Male antante bo v soboto. Centrala, ki bo ustanovljena na pobudo ministrskega predsednika dr. Hodže, bo imela obliko družbe z omejeno zavezo ter ima za cilj sistematsko izpopolnitev gospodarskih odnošajev med državami Male antante in srednje Evrope sploh. V tej centrali bodo zastopana vsa vodilna industrijska podjetja ter poljedelske organizacije. Min. predsednik dr. Hodža bo ob priliki ustanovitve gospodarske centrale podal posebno izjavo.

Antonescu bo posetil tudi London

Rim, 14. oktobra. o. Agencija Stefani poroča iz Bukarešte, da bo rumunski zunanji minister Antonescu v kratkem odpotoval v London, da službeno obišče angleškega zunanjega ministra Edena.

Pred otvoritvijo nove palače narodne skupščine

Beograd, 14. oktobra. p. V novo poslopje narodne skupščine so se danes vselili tudi skupščinski odbori. Jutri se vanj preselе posamezni poslanski klubi. Pri predsedstvu skupščine že pripravljajo program za slovesno otvoritev in blagoslovitev nove palače, ki bo 18. t. m. K tej svečanosti bodo povabljeni predstavniki vseh veroizpovedi v državi.

Beležke

Dva nova senatorja

S kraljevim ukazom sta imenovana za senatorja Miloš Cukavac, odvetnik v Čupriji, in Fran Smodej, bivši narodni poslanec, kasnejši višji uradnik Centralnega presbiroja in sedaj eden od direktorjev beograjske »Samouprave«.

Zadnji dan za vlaganje kandidatnih list

Zadnji dan za vlaganje kandidatnih list za občinske volitve, ki so razpisane za nedeljo, 25. t. m., je jutri, v petek. Opozarjamo na to vse čitatelje v občinah, kjer kandidatne liste še niso vložene.

Drugič odložene občinske volitve

Za občino Slovenjo vas v ptujskem srezu so bile prvotno odrejene občinske volitve za nedeljo 11. t. m. Par dni pred razpisanim rokom so bile z razglasom banske uprave od 6. t. m. volitve odgodene na nedeljo 25. t. m. Včerajšnji »Službeni list« banske uprave pa objavlja razglas, s katerim se volitve za to občino vnovič odgodijo, sedaj pa za nedoločen čas.

Z istim razglasom banske uprave so za nedoločen čas odgodene volitve tudi za občine Breg, Grajena in Rogoznica v ptujskem srezu.

Razveljavljen razpust občinskega odbora

Banska uprava je z odlokom z dne 13. februarja t. l. razrešila župana ter člane občinske uprave in občinskega odbora v Škofji Loki. Razpust je bil utemeljen s § 29 odst. 1 in 2 zakona o občinah (dobaviteljstvo in neredno izvrševanje občinskih poslov). Razpuščeni občinski odbor se je pritožil na upravno sodišče v Celju, ki je z razsodbo z dne 2. t. m. razpust občinskega odbora razveljavilo.

Kakor pa je znano, je bil občinski odbor v Škofji Loki kmalu po prvem razpustu razpuščen še drugič na osnovi § 130 zakona o občinah, ki daje nadzorni oblasti pravico razrešitve, ako so župan ali člani občinskega odbora ali občinski odbor kot tak s svojimi izjavami ali sklepi škodovali splošnim državnim interesom. Pritožba proti temu razpustu se nahaja pred državnim svetom v Beogradu in še ni rešena. Zato ostane do nadaljnjega še na svojem mestu začasna občinska uprava, ki je bila za škofjeloško občino postavljena po razpustu l. 1933 izvoljenega občinskega odbora.

„Sračje gnezdo“

Med volilnimi »šlagerji«, ki jih objavlja »Slovenec« v velikem in debelem tisku, čitamo v njegovi včerajšnji številki tudi naslednjega:

»Sračje gnezdo, ki so ga pri nas znesli skupaj Orjunci, Sokoli, pofovci, »bojevniki«, hodžerovci, ljotičevci, socialisti, komunisti in mačkovci, se imenuje »Slovenska ljudska fronta«, ki je protislovenska, protiljudska in ustanovljena le za uspešnejše prerivanje h koritom.«

Premalo denarja iz Beograda

Ljubljansko opoldansko glasilo JRZ je v svojem včerajšnjem agitacijskem članku za občinske volitve zapisalo tudi tole:

»Komur je mar samouprava Slovenije, kdor je uvidel, da se našega denarja iz Belgrada premalo vrača, da smo Slovenci v državi najbolj zapostavljeni, kdor pozna celo vrsto vseh mogočih, celo neverjetnih krivic, ki se godijo Slovencem, ta bo glasoval za kandidalno listo, ki jo postavlja JRZ.«

Vsak komentar k tem stavkom bi bil odveč. Radi bi le vedeli, ali je list z njim izrekel tudi mnenje glavnega vodstva svoje stranke in ali bodo te njegove ugotovitve ponatisnila tudi glasila JRZ v Beogradu in drugih pokrajinah države...

Komisar v Delavski zbornici v Ljubljani

Kakor poroča »Slovenec«, je minister za socialno politiko postavil svetnika banske uprave dr. Lovra Bogataja za komisarja pri Delavski zbornici v Ljubljani. Naloga komisarja je, nadzirati vse poslovanje te javne institucije. Obenem je minister za socialno politiko imenoval posebno revizijsko komisijo z nalogo, da pregleda poslovanje zbornice. V komisiji sta poleg dr. Bogataja še inšpektor dela inž. Baraga in računski inspektor banske uprave Brandstätter.

Povratek Voje Lazića v skupino Joce Jovanovića

Znani voditelj stare zemljoradniške stranke pred 6. januarjem 1929 g. Voja Lazić je ostal napram šestojanuarskim režimom v opoziciji vse do lanskih volitev. Takrat so njegovi prijatelji vstopili v vlado g. Jevtića in z g. Lazićem vred kandidirali na Jevtićevi listi. Po odhodu Jevtićeve vlade so se najprej organizirali v svojem klubu, kasneje pa se razcepili. En del se je pridružil vladni večini, drugi pa so ostali še dalje za sebe. Kakor poročajo listi, se je sedaj g. Lazić zopet združil z g. Joco Jovanovićem, ki predstavlja bivše zemljoradnike v združeni opoziciji. V nedeljo je prvič nastopil na javnem shodu svoje skupine v Ubu pri Valjevu. V svojem govoru je obžaloval, da so zemljoradniki šli v petomajske volitve razdeljeni. »Eni so šli z dr. Mačkom v želji, da se čimprej reši hrvatsko vprašanje, drugi, med njimi tudi jaz, pa smo se pridružili Jevtiću, da se najprej reši kmečko vprašanje. Jevtićeva vlada je sprejela naš program in žnjim agitirala.«

Vojni minister Marić zopet v Beogradu

Beograd, 14. oktobra. AA. Davi se je vrnil iz Francije vojni minister general Ljubomir Marić. Na železniški postaji so ga pozdravili šef kabineta predsednika vlade Dragan Protić, francoski poslanik grof Dampierre s pomočnikom francoskega vojaškega atašeja in drugi.

Sodelovanje Sokolov in bolgarskih Junakov

Sofija, 14. oktobra. t. Glavni tajnik finančnega ministrstva Stojanov, ki je obenem predsednik zveze bolgarskih Junakov, se je te dni mudil v Beogradu, kjer so mu v Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije sporočili, da bodo bolgarski Junaki še prav posebej povabljeni na veliki sokolski zlet, ki bo 1941 v Beogradu v dneh, ko bo mladi jugoslovenski vladar postal polnoleten.

ZAKAJ TRPITE

na bolečinah reumatizma in gihta, če to ni potrebno? Vzemite »Nibol« tablete-Bahovec, katere Vam olajšajo muke. Tudi pri živčnih bolečinah in pri glavo-in zobobolu, kakor tudi pri bolečnih prehlada in hripe vzemite »Nibol« tablete Bahovec, pa boste zadovoljni.

Zahtevajte v lekarnah izrecno prave Nibol tablete Bahovec v originalnih stekleničicah 20 tablet Din 20.— ali 40 tabl. Din 34.— z napisom proizvajalca: Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg.

S. br. 17079/35

Pogreb Marte Mrakove

Ljubljana, 14. oktobra.

Sredi lepega sončnega popoldneva, ki nam ga je po tolikih snegovih in neurjih spet enkrat poklonilo to nenavadno jesensko vreme, sta danes Ljubljana in z njo ostala Slovenija z globoko žalostjo v srcih spremili tako tragično preminulo učiteljico go. Marto Mrakovo na njeni poslednji poti. Že kmalu po poldnevu so začele romati iz mesta na pokopališče pri Sv. Križu strnjene kolone ljudi vseh slojev in stanov, ki so hoteli s svojo udeležbo počastiti spomin vzorne žene in matere, vzgojiteljice in nacionalne delavke. Peš, z vozovi, avtomobili in avtobusi so se zgrinjale množice, da je število udeležencev pretresljivega pogreba naraslo v mnoge tisoče. Prvi so še lahko pomolili ob krsti, v kateri je, pokrita z venci in šopki, počivala ga. Marta. Proti 4. uri pa so morali zaradi prevelikega navala vstop v cerkvico zapreti in so pustili v njo le sorodnike. Ostale množice so se razvrstile na pokopališču in tvorile gost špalir ob poti od cerkve do groba.

V ogromnem številu so bili zastopani učitelji in učiteljice, stanovski tovariši pokojnice, med njimi tudi mnogi osiveli veterani učiteljske borbe. Prišli so Sokoli in Sokolice, da izkažejo zadnjo čast navdušeni članici svoje velike družine. Zbrali so se predstavniki vseh nacionalnih in mnogih kulturnih organizacij, z njimi pa nešteti pripadniki vseh krogov in stanov ljubljanskega in okoliškega prebivalstva. Polnoštevilno je bila navzoča uprava ljubljanske sekcije Jugoslovenskega učiteljskega udruženja s predsednikom Dimnikom in tajnikom Kumljem na čelu. Bili so na pogrebu senator Pucelj — senator dr. Kramer je že odpotoval v Beograd — ter narodni poslanci dr. Fux, Hočevar, Turk, Koman, Mravlje in Pleskovič, bivši ban dr. Puc, poslevodeči podpredsednik banovinske organizacije JNS dr. Pirkmajer z vsemi ljubljanskimi člani izvršnega odbora itd. itd. Številni sta bili odposlanstvo mengeškega Sokola, ki mu je bila ga. Marta delavna članica, dokler ni bila premeščena, in pa odposlanstvo iz Starega trga ob Kolpi, kjer se je pokojnica že v teh par mesecih svojega tamkajšnjega bivanja pridobila splošne simpatije.

Ob 16. so v stolpu zaklenkali zvonovi in duhovnik je pred krsto opravil pogrebne molitve. Za križem in praporom mengeškega Sokola se je razvil sprevod, v katerem so se razvrstile deputacije sokolskih in drugih nacionalnih društev in so nosili vence, ki so jih bili tovariši in nacionalni delavci nanosili od vseh strani. Krsto si je nadelo na rame šest članov uprave ljubljanske sekcije JUU, med njimi predsednik in tajnik, za njo pa so stopali pokojničini svojci in sorodniki. Tisoči in tisoči so stali v nemem špalirju in nikomur v množici ni oko ostalo suho, ko sta tesno objeta in vsa v brezupnih solzah stopala mimo nesrečni mož in 10-letni sinko, dočim je drugi sinček ostal doma, saj je star šele par mesecev in se še ne zaveda izgube, ki ga je doletela. Bil je pogrebni sprevod, kakršnih ljubljansko pokopališče, ki je doživelo že nešteto pretresljivih prizorov, najbrž še malo beleži v svoji kroniki. Ostal bo v neizbrisnem spominu vsem, ki so mu bili priča.

Ko so bile preci odprtim grobom opravljene molitve, so se od pokojnice poslovili zastopniki mengeškega Sokola, senator Pucelj ter narodna poslanca Mravlje in Pleskovič. Njih govori so segli prav v srca in zapustili pri vseh silen vtis. Sonce je že zahajalo, ko so se množice vračale v mesto in razhajale. Misli vseh pa so bile in bodo še dolgo pri nesrečni gospe Marti, ki je v svojem rodnem mestu, tam na Ljubljanskem polju, našla varno zatočišče pred vsemi življenjskimi viharji.

Tri važne odločbe upravnega sodišča

Na drugem mestu poročamo, da je upravno sodišče v Celju razveljavilo odlok banske uprave, s katerim je bil sredi februarja razpuščen občinski odbor v Škofji Loki. Razsodba upravnega sodišča se, kakor druge njegove razsodbe v sličnih pritožbah, opira na § 52 finančnega zakona, ki je določil, kako se ima razumeti »neredno izvrševanje dolžnosti«. Poleg tega pa vsebuje razsodba tudi tri načelno važne odločbe, ki jih v naslednjem navajamo za informacijo javnosti, zlasti pa občinskim odbornikom.

V Škofji Loki je bilo 8 občinskih odbornikov razrešenih tudi zaradi »dobaviteljstva«, med njimi fotograf Avgust Blaznik, ki je za 133 dinarjev prepustil občini za pospeševanje tujskega prometa šest velikih fotografij in 890 fotografskih posnetkov Škofje Loke in okolice. O tej stvari pravi upravno sodišče:

»Z gospodarskega in pravnega vidika je treba smatrati za občinskega dobavitelja vsakogar, ki v pridobitnem namenu ali zaradi svojega dobička izvrši za občino dobavo ali delo. **Kdaj opravila ni smatrati za pridobitni posel, na pr. zaradi malenkostnega zneska ali drugih okolnosti, ki očividno dokazujejo, da korist ni na strani dobavitelja, marveč na strani občine, je treba presoditi v vsakem konkretnem primeru.** Tako v predmetnem primeru ni smatrati občinskega odbornika Avgusta Blaznika za občinskega dobavitelja. Iz revizorjevih ugotovitev je razvidno, da je fotograf Blaznik odstopil občini Škofja Loka 6 fotografij in 890 fotografskih posnetkov za 133 Din. Že iz števila danih slik in sorazmerno neznatnega zneska, ki ga je za slike dobil, je treba smatrati za dokazano, **da občinski odbornik ni odstopil občini slik v pridobitnem namenu, temveč zaradi pospeševanja tujskega prometa«.**

Druga važna odločba se nanaša na prakso, ki se je bila prvotno izvajala, da je namreč bil po razrešitvi članov občinske uprave razrešen tudi ves ostali občinski odbor, češ da je postal za delo nesposoben. Upravno sodišče je o tem razsodilo, da **nadzorno oblastvo nima zakonite pravice do razpusta celotnega občinskega odbora z omenjeno utemeljitvijo, dokler ne postane pravomočna razrešitev župana in občinske uprave.**

Končno je upravno sodišče zavzelo stališče tudi v primeru, ki je menda tudi v naših razmerah edinstven. Začasna občinska uprava v Škofji Loki, imenovana po razpustu občinskega odbora, je namreč z vlogo od 22. avgusta t. l. v imenu občine Škofje Loke umaknila pritožbo prejšnjega občinskega odbora proti razpustu. O tem pravi razsodba upravnega sodišča:

»Upravno sodišče te umaknitve ni moglo vzeti na znanje, ker je podana od začasne občinske uprave, katere pristojnost je omejena le na opravljanje tekočih poslov, h katerim pa posel, kakršen je umaknitev pritožbe razrešene občinske uprave, ne more spadati. Saj je pritožba po § 129 zakona o občinah dana v zaščito zoper razrešitev izvoljene občinske uprave in torej ne more biti dovoljeno postavljeni občinski upravi, da lahko pritožbo umakne. S sprejemanjem takih umaknitev na znanje bi se mogla obrezuspešiti določba § 129 in 130 zakona o občinah, v kolikor je z njimi priznana razrešenemu predsedniku oz. razrešenim članom občinske uprave in občinskega odbora pravica pritožbe«.

Čeprav nam razen Škofje Loke ni znan noben primer, da bi si začasna občinska uprava lastila pravico umakniti pritožbo razrešene izvoljene občinske uprave, je to stališče upravnega sodišča vendarle velike važnosti, ker velja tudi za druge sklepe začasnih občinskih uprav. Zlasti bo treba razčistiti vprašanje, ali spadajo med »tekoče posle«, ki jih edine sme začasna občinska uprava izvrševati, tudi sklepi glede prekomasacij občin ali ne.

Nov župan Skoplja

Beograd, 14. oktobra. p. Za novega župana mestne občine Skoplja je imenovan upokojeni direktor trgovske akademije in predsednik tamkajšnjega mestnega odbora JRZ Panta Jovanović.

Povratek Radićevega sina

Zagreb, 14. oktobra. o. Z današnjim popoldanskim vlakom se je preko Dunaja vrnil iz Pariza sin pokojnega Stjepana Radića g. Vladimir Radič, ki je zadnja leta živel v inozemstvu. Z njim sta prišli tudi njegova žena in njegova sestra ga. Mila Košutičeva.

Socialistična stranka v Gdansku razpuščena

Gdansk, 14. oktobra. v. Policijski predsednik je razpustil tukajšnjo socialnodemokratsko stranko, ker je prekršila zakon o društvih glede nošenja orožja.

Pomirjenje v Palestini

London, 14. oktobra. AA. V Jeruzalemu so bile včeraj velike manifestacije, ker se je končala stavka. Po ulicah so se razvijali sprevodi radostnih ljudi, ki so si ogledovali izložbe znova odprtih trgovin.

Napredovanja v sodni službi

Beograd, 14. oktobra. p. Starešina šreskega sodišča v Krškem dr. Vladimir Železinger je napredoval v 3. položajno skupino II. stopnje.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Oblačno v večjem delu južne polovice države, delno oblačno v severnih predelih, megla v dolini južne Morave in na Ovčjem polju. Dežuje ponekod v sredi države in na južnem primorju. Temperatura se je povsod dvignila. Minimalna temperatura Zagreb —3, maksimalna Podgorica 18 stopinj.

Zemunska vremenska napoved za danes: V južni polovici bo prevladovalo oblačno vreme, ponekod bo nekoliko deževalo, v severnih krajih bo deloma oblačno. Temperatura brez velike izpremembe. Solnce vzhaja ob 6.53 in zahaja ob 16.54.

Zagrebška vremenska napoved za danes: V severnih krajih še precej vedro, na jugu in primorju oblačno, zmerno toplo.

Dunajska vremenska napoved za danes: Menjajoče se oblačno, od časa do časa padavine, milo vreme.

Emilijana Lileka 85 let

Ugledni zgodovinar, šolnik, etnolog in znanstvenik, vladni svetnik g. Emilijan Lilek v Celju bo praznoval v četrtek 15. t. m. petinosemdesetletnico svojega bogatega, uspehov polnega življenja. Obenem slavi tudi 55-letnico javnega književnega dela, dne 31. t. m. pa bo obhajal zlato poroko s svojo gospo soprogo Emo.

Jubilant se je rodil 15. oktobra 1851. v Gornji Voličini pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Njegov oče je bil tam uradnik v graščini Hrastovcu. Jubilant je dovršil ljudsko šolo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah in Ptuju, gimnazijo pa v Mariboru. Leta 1871 se je vpisal na filozofsko fakulteto graške univerze ter se posvetil študiju zgodovine in zemljepisja, ki ga je

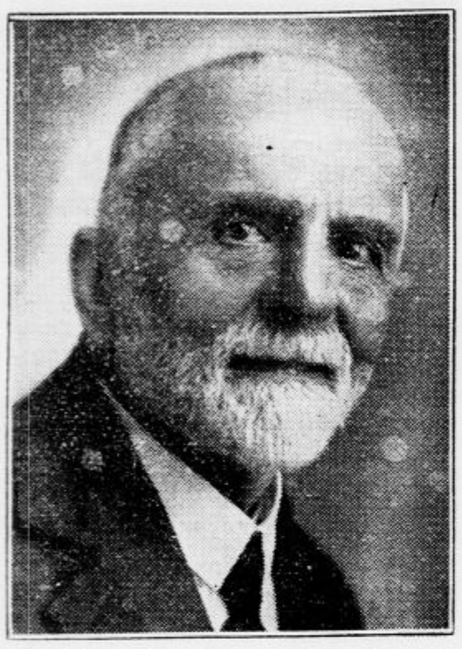

dovršil leta 1875. Izpit iz teh predmetov za višje gimnazije je položil v oktobru 1877 z nemškim, v maju 1883 pa s slovenskim in srbohrvaškim učnim jezikom. Od septembra 1875 do julija 1877 je služboval na učiteljišču in višji realki v Dunajskem Novem mestu. Ker po izpitu ni mogel dobiti mesta, se je zopet vpisal na graški univerzi, in sicer za francoščino in nemščino. V šolskem letu 1880-81 je bil na I. drž. gimnaziji v Gradcu poskusni kandidat, do julija 1882 je poučeval v Mahrovem trgovskem zavodu v Ljubljani srbske dijake nemščino in srbohrvaščino, leta 1882-83 je bil učitelj in odgojitelj na zasebni gimnaziji prof. Feichtingerja v Gradcu. V oktobru leta 1883 je bil imenovan za suplenta na gimnaziji v Sarajevu, kjer je postal septembra 1884 pravi učitelj in leta 1889 profesor. V šolskih letih 1888 do 1902 je tudi poučeval zgodovino na sarajevski šerijatski šoli. Leta 1899 je bil imenovan za vodjo nove gimnazije v Dolnji Tuzli, a je dekret vrnil in ostal v Sarajevu. V oktobru 1902 je bil premeščen na višjo drž gimnazijo s srbohrvatskim učnim jezikom v Zadru, v letu 1907-8 in v tečaju 1908-9 je bil upravnik tega zavoda, direktor pa ni postal. Septembra 1909 je bil imenovan za pedagoško-didaktičnega vodja na nemško-slovenskih samostojnih razredih (na nižji slovenski gimnaziji) v Celju. Novembra 1918 mu je narodna vlada v Ljubljani poverila začasno vodstvo celjske drž gimnazije. Ko je novembra prevzel posle definitivno imenovani direktor, je ostal vladni svetnik g. Lilek do svoje upokojitve v septembru leta 1924 na zavodu kot profesor

Vladni svetnik g. Lilek je že v Bosni uveljavil svoje sposobnosti in obsežno znanje, zaradi česar so ga začeli ceniti tudi pristojni krogi. Leta 1900 je na mednarodnem kongresu srednjega šolstva v Parizu zastopal bosansko srednješolstvo in je bil izvoljen za podpredsednika kongresa, bosanska vlada pa je dobila na takratni razstavi za svoje šolstvo zlato kolajno. Vladni svetnik Lilek je opisal za kongres razvoj srednjega šolstva v Bosni in Hercegovini od turške dobe do 1900. Leta 1901 so mu poverili sestavo učbenika zgodovine srednjega veka za višje razrede srednjih šol v Bosni in Hercegovini, ki pa vladi ni bil po volji, ker je bila v njem obdelana zgodovina vseh slovanskih narodov. Sestavil je še enak učbenik za nižje srednješolske razrede ter po naročilu avstrijskega ministrstva za uk in bogočastje štiri zgodovinske učne knjige za srednji in novi vek za višje in nižje razrede srednjih šol s srbohrvatskim učnim jezikom v Dalmaciji in Istri. V Bosni je vzgojil celo generacijo v nacionalnem duhu in pripravljal svoje številne učence na veliki dan vstajenja in zedinjenja Jugoslovenov. Isto skrb in ljubezen je posvečal tudi srednješolski mladini v Celju. Tako si je pridobil v Bosni in Sloveniji nešteto prijateljev in častilcev. Njegovi bivši učenci se ga vedno spominjajo z globoko hvaležnostjo.

Zelo pomembno in obsežno je tudi znanstveno delo vladnega svetnika g. Lileka. Izpod njegovega peresa je izšla tekom desetletij dolga vrsta pedagoških, zgodovinskih, narodopisnih, zemljepisnih, političnih in polemičnih spisov v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku. Sodeloval je tudi v raznih sarajevskih, dunajskih in drugih nemških revijah. V samozaložbi je izdal v zadnjem desetletju naslednje daljša razprave: »Ueber die deutsch-österreichische Anschlussfrage und über die Kriegsschuldfrage« 1927), »Historische Berechtigung des tschechoslowakischen Staates auf Revindication der dem Könige Otokar II. vom deutschen König Rudolf auf unrechtmässige und gewaltsame Weise entrissenen Alpenländer« 1927), »Kritische Darstellung der ungarisch-kroatischen Verschwörung und Rebellion« (1929 in 1930) v štirih zvezkih, »Slovenski v tujini službujoči šolniki« 1933, druga, množina izdaja l. 1935). Vorschläge zur Lösung der deutsch- österreichischen Anschlussfrage und zur Befriedung der Deutschen und Slaven« (1934 in istega leta še dve izdaji), Das österreichische Problem und der Hitlerismus« (1935) in »Anklagen gegen die barbarischen Verfolgungen der Slovenen in Kärnten« (1935) ter v istem letu izišli angleški prevod »Charges of Barbarons Persecution of The Slovenes of Carinthia«, ki ga je oskrbela M. Copelandova. Vladni svetnik Lilek, ki je še vedno neumorno delaven, je pravkar dovršil rokopis svojega najnovejšega dela »Kritične pripombe k obravnavam češke in nemške zgodovine srednjega veka, posebno pa k obravnavam o češkem vladanju v alpskih vojvodinah v dobi Otokarja II. (1253-1278)«.

Vladni svetnik Lilek si je pridobil tudi mnogo zaslug v borbi za naše pravice na Koroškem. V priznanje teh zaslug je prejel častno članstvo Kluba koroških Slovencev v Ljubljani. Po prevratu je ustanovil jubilant v Celju ljudsko vseučilišče in ga vodi vsa leta z veliko vnemo in požrtvovalnostjo.

Celje jo ponosno, da živi in deluje ta plemeniti mož in odlični znanstvenik v tem lepem mestu. G. vladnemu svetniku Emilijanu Lileku, ki si je pridobil neminljive, velike zasluge za naš narod z neumornim, resnim in tehtnim znanstvenim, nacionalnim in pedagoškim delom, iz vsega srca čestitamo ob jubileju, kakor jih doživljamo zelo redko, ter mu želimo, da bi ga nam usoda ohranila v zdravju, zadovoljstvu in sedanji prav mladostni delavnosti tja do skrajnih mej človeškega življenja!

Umrla je gospa Marija Lavrenčičeva

Ljubljana, 14. oktobra.

Na zagrebški kliniki je umrla včeraj popoldne po operaciji gospa Marija **Lavrenčičeva**, soproga g. Josipa Lavrenčiča, tasta pokojnega narodnega voditelja in borca dr. Gregorja Žerjava. Gospa Marija

Lavrenčičeva, ki je bila stara 74 let, ni dolgo bolehala. Na graško kliniko se je zatekla pred tremi tedni, a se je vrnila domov, ko je doznala za smrt svojega ljubljenega sina g. Stanka Lavrenčiča v Postojni. Pred dobrim tednom se je vrnila v Gradec in na kliniki so jo operirali. Operacija ni dobro uspela in predvčerajšnjim so jo vnovič operirali. Sicer trdna gospa hude operacije ni prenesla.

Pokojna gospa Marija Lavrenčičeva je bila hčerka veletrgovca, deželnega in državnega poslanca g. Adolfa Obreze iz Cerknice. G. Obreza je bil odločen borec za narodne pravice, svojim rojakom pa je tudi mnogo koristil z vzori in zgledi napredega gospodarstva. Idealni in odločni postojnski trgovec in posestnik g. Josip Lavrenčič se je januarja 1884 poročil z gospo Marijo in pri svojem tastu se je odlično izšolal za nacionalno in politično delovanje. Pred dvema letoma sta ugledna zakonca zdrava in čila praznovala svojo zlato poroko.

Gospa Marija Lavrenčičeva je bila vzor matere in rodoljubne žene. Vsi, ki so jo poznali, so ji izkazovali globoko spoštovanje. K večnemu počitku v rodbinski grobnici na pokopališču pri Sv. Križu bo položena v petek 16. t. m., čas pogreba pa zaradi prevoza iz Gradca še ni določen. Časten spomin plemeniti materi in ženi, soprogu g. Josipu Lavrenčiču in rodbini pa iskreno sožalje!

Smrt uglednega meščana

Ljubljana, 14. oktobra.

Ljubljanski meščan, zidarski mojster g. Franc **Jenko** je snoči umrl, star 82 let. Poznala ga je skoraj vsa Ljubljana, posebno pa so ga cenili prebivalci Kolizeja, saj jim je nad 30 let upravljal hišo. Pokojni g.

Jenko je bil ustanovitelj in častni predsednik Slovenskega zidarskega društva ter priznan strokovnjak za štedilnike in peči. V visoki starosti je bil še vedno čil in delaven. Še pred 4 dnevi je v gostilni »Novi Svet«, kjer je stanoval, prezidal ognjišče. Celo v Bosni, kamor je prišel med okupacijo, so trajni spomeniki njegove visoke strokovne sposobnosti in delavnosti. Delu, družini in stanovski organizaciji je posvetil vse svoje življenje, bil pa je tudi vedno zgleden naprednjak in zvest naročnik naprednega časopisja.

Zapustil je soprogo go Ano, rojeno Čulkovo, s katero sta pred štirimi leti praznovala zlato poroko, in 7 otrok, ki so vsi dobro preskrbljeni. K večnemu počitku ga bodo položili jutri v četrtek ob 16. na pokopališču pri Sv. Križu. Blag spomin vrlemu možu, rodbini pa iskreno sožalje.

Spet mlad talent žrtev jetike

Ljubljana, 14. oktobra.

V nedeljo je izdihnil absolvirani pravnik Bruno **Vatovec**. Že dve leti ga je črpala jetika. V zadnjem času se je pokojnik že dobro počutil. Nenadno pa se je prehladil in je po kratkem trpljenju zapustil svoje starše in svoje številne prijatelje v najglobljі žalosti. Pokojnik je bil izredno marljiv akademik. Že v gimnaziji (maturiral je pred štirimi leti v Celju) so vzgojitelji spoznali njegovo nadarjenost in mu prerokovali lepo bodočnost. Bruno je vedno iskal resnico. Razumemo, zakaj se je hotel posvetiti sodniški službi. Izredne simpatije si je pridobil s svojim blagim srcem in s svojo široko socijalno čutečnostjo.

Pripravljajoč se na petletnico mature je dragi Bruno sam, že v objemu bele žene dejal: »Dva stola bosta prazna ob svečanosti,

prvi Černigojev, drugi moj!« To je naša bridka tragika, da nam najboljša življenja ugašajo, še preden se razplamte v polnem žaru.

V torek je pokojnik ob zadnjih solnčnih žarkih legel v prerani grob. Za belo krsto so stopali neutolažljivi starši, ki so zgubili edinca, svoj up in ponos. Univerzo je zastopal g. univ. prof. dekan juridične fakultete dr. Bilimovič. Zvrstili so se tovariši. V imenu sošolcev z gimnazije in juristov Aleksandrove univerze, ki so tudi položili lep venec, je spregovoril akademik France Artnak, ki je zagotovil: Spomin na dragega Brunona bo živel večno med njegovimi sošolci in prijatelji. Naj mu bo lahka domača zemljica, ki jo je tako zelo ljubil!

Namesto krpanja rajši nov most!

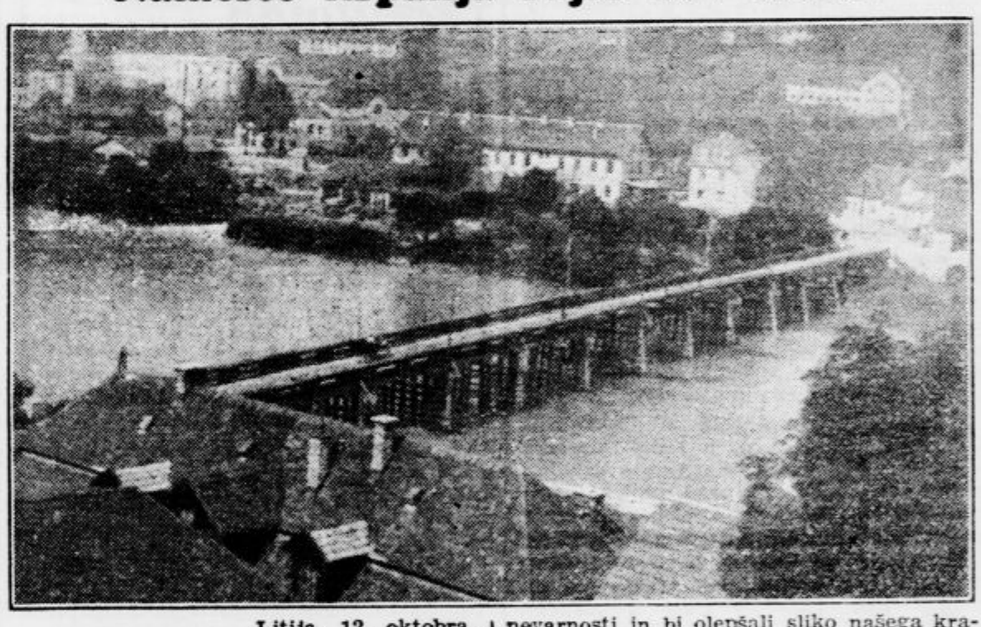

Litija, 12. oktobra.

Pri litijskem sreskem cestnem odboru je razpisana licitacija dobave lesa za popravilo velikega litijskega mostu čez Savo. To pot je določenih za krpanje spet 50.000 Din. Le za kratko dobo bo s tem denarjem mogoče popraviti starega orjaka, ki že nad 80 let drži zvezo med Litijo in Gradcem. Skratka, tako staro pokveko je nemogoče zadovoljivo popraviti. Še pešec, ki gre čezenj, se lahko naleze morske bolezni. Toda popravljanje našega mostu spada v poglavje o večnosti. Medtem so načrti za novi most že davno gotovi. Inženjerji so poiskali v strugi kamenite temelje, na katerih naj bi počival novi železobetonski most. Namesto podpor za krpanje naj bi roka oblasti enkrat segla malo globlje v žep, pa bi takoj lahko pričeli z zidavo. Le tako bi se rešili nevarnosti in bi olepšali sliko našega kraja. Nedavno so se preperele mostnice zrušile pod tovornim avtom, ki je pripeljal v Litijo opeko. Šofer je z vso silo pognal naprej in se tako rešil z vozilom vred. Da temu ali onemu uide noga med špranje, ni nič posebnega. Oni dan si je na ta način lepo žrebe domala zlomilo nogo. Ob dežju se zgodi čudež: imamo vodo ne samo pod mostom, temveč cela jezera so tudi na njem. Ob taki priliki naj bi si litijski most ogledal kateri izmed odločujočih gospodov. Gotovo bi se zavzel za gradbo, ki si jo želi ne samo Litija, marveč ves okoliš, da celo Zasavje.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Herman Wendel in Ljubljana

Herman Wendel je napisal poleg ostalih svojih del, leta 1920, ko je prvič po svetovni vojni potoval po naših krajih, tudi zanimivi potopis »Kreuz und quer durch den slawischen Süden« (Križem po slovanskem jugu), iz katerega povzemamo nastopno o Ljubljani:

Curitar, pred petimi desetletji poleg Levstika eden izmed velikih oplojevalcev slovenske literature je opeval belo Ljubljano in »nad tabo sivi, stari grad«. Na ta stari grad, sredi mesta stoječ, se mora vzpeti vsak tujec; vsak vodič te vabi z debelim tiskom; temu se kratkomalo ne moreš izogniti. Precejšnja je pač strmina poti, ki pa se vije v senci dreves ob hladnih vrtovih.

Na vrhu je grad s stolpi in vrati, z jarki in obzidjem in vsemi pritiklinami pravcate graščine. Navadno take stare zidine tujcu pripovedujejo. Tudi to kamenje bi moglo pripovedovati o srednjeveških kranjskih vojvodih, ujedah v svojem gnezdu, nato o c. kr. infanteristih v zasteničenih posteljah, slednjič o kaznjencih, nebu za 61 m bliže od prostih Ljubljančanov, toda z [illegible] oknom,

A kamenje molči in mi mu obračamo hrbet. Nad cerkvami in vojašnicami, slemeni in kupolami, rdečimi in modrimi strehami plove pogled. Reka Ljubljanica je že leto in dan zajezena; njeno strugo obzidavajo, škoda. Zato pa se vije Gradaščica jugozahodno, na robu Ljubljanskega barja; vsako popoldne jo počastimo s skokom na glavo v hladno vodovje. Proti severu nad Ljubljanskim poljem se dvigajo Kamniške planine; tam daleč kipi, kakor senca slutnje, s pravljicami odeti Triglav v oblake.

Toda kope in vrhovi že izginjajo v megli; večer prinaša kakor puh tanke koprene tudi v bližino; nad Barjem in vodami vstajajo megle, zvoniki stolnice, frančiškanske in uršulinske cerkve, sv. Petra in sv. Jakoba pošiljajo gor opominjevalni glas zvonov. Čas večernega požirka!

V Unionski kleti ali pri Turku v Streliški ulici zboruje odlično in k življenju obrnjeno omizje: dr. Glonar, kritik, dr. Prijatelj, slovstveni zgodovinar, Vavpotič, slikar, Oton Župančič, pesnik, in še marsikdo.

Seznanimo se z opojnim svetlim štajercem in kakor jantar rumenim banačanom; zemeljska obla nam kroži na dlani; požiramo Marxa in Eeinsteina, Krafft-Ebinga in Freuda, Steinacha in Liliencrona — pogosto so tekli mlademu izobraženstvu v tej deželi vrelci nemške kulture.

Oton Župančič nagiba svoj ozki obraz s svetlimi očmi nad mizo; z visokega čela si gladi kakor z nezavedno kretnjo svetli šop las nazaj. Na lasten živahen način pripoveduje, kako je vplival Rihard Dehmel na slovensko omladino, o kipenju nekoč. Poleg Verhaerna se je pretakal Dehmel v kri Župančičeve poezije, toda ta najzrelejši, najglobočji in najbolj krilati vseh živih slovenskih, da, jugoslovanskih pesnikov je vendar popolnoma samorasel. Vsenemški »Bierbass« često zmerja slovenščino kot nerazvit in razvoja nemogoč jezik; le poglejte, v razširjenem delu tega pesnika se blišči v vseh barvah in doni v vseh zvokih!

Župančičeva osnovna poteza: borba s samim seboj in s svetom; istočasno je kažipot celemu pokolenju k novim smotrom in darovatelj novih vrednot. Pritrdilo k življenju, volja k bodočnosti, težnja k soncu buči skozi vse njegovo delo kakor skozi »pesem mladine«, ta ognjeni in viharni koral, ki začenja: »Mi gremo naprej, mi gremo naprej, mi strelci . . .«

Mlada ljubljanska univerza je raztresena v več poslopjih: njen sedež se nahaja v deželnem dvorcu, do velikega prevrata palača kranjskega deželnega zbora, na Kongresnem trgu blizu Zvezde; v zbornični dvorani so bili nedavno podeljeni prvi doktorski klobuki.

Že 1848, v opojnosti pomladne svobode, je bilo Slovencem obljubljeno vseučilišče; od 1850 nadalje so bila na graški univerzi vsaj slovenska predavanja; čim bolj se je v zadnjem človeškem pokolenju slovenski rod prebijal skozi gosto grmovje na plano, tem glasnejši je postajal klic po izpolnitvi zapadle obljube. Tisoč razlogov je govorilo za to; praktični razlogi: sodniki in ostali pravniki so za slovensko uradovanje potrebovali slovensko terminologijo; socijalni razlogi: siromašni kmetski sinovi niso imeli potrebnih sredstev za drago življenje na Dunaju ali v Gradcu; kulturni razlogi: narod je hotel videti zgradbo svojega šolstva kronano z visoko šolo, in slednjič in prvič je bila tudi mogočno sredstvo narodne samozavesti. Nemci so 1898 v kranjskem deželnem zboru mirno glasovali za slovensko univerzo, toda vsenemški zavojevalci zemlje na Dunaju in v Gradcu in drugod so se penili ob goli misli; v njihovi zarukani predstavi je segalo nemško jezikovno ozemlje tik do Trsta; Slovence so sovražili kot oviro na poti do Jadrana; najrajši bi jim odrekli njihov obstoj in zbrisali poldrug milijon ljudi z zemljevida. Zato pa so zasmehovali idealno stremljenje s krhkimi ugovori: nerazvit jezik, nobenih učnih knjig, premalo učnega osebja, ali pa so primerjali v oholem dovtipu Slovenca z njegovo željo po visoki šoli golemu zamorcu s cilindrom na glavi.

Danes vodi mladi profesor Prijatelj, dekan filozofske fakultete ob knjižnjih vrstah **slavističnega in germanističnega seminarja;** seznam predavanj napoveduje za prihodnji semester vaje o Hartmannovem »Armer Heinrich« in o novejši nemški liriki. Nič ni babavega, temveč vse skromno; prvi početki, toda upapolne kali življenja in postajanja. In kar je poglavitno: Universitas Labacensis stoji!

★

Ljudje in cvetice — bronasti Vodnik obrača obema hrbet. Pač bi mu malo primežiknil, kajti tale Valentinus ni bil pred štirimi človeškimi rodovi le prvi, ki je podvzel in uvedel zaničevano narečje slovenskih kmetov v dvorane literarnega jezika, pisal lahke stihe, izdajal pratiko, sestavljal abecednike, spisal celo kuharsko knjigo, bil pa je kljub svoji duhovniški obleki tudi vešč ljubitelj ženskih dobrot. Sodobniki ga hvalijo, da je imel najboljši tobak, njegov večji naslednik in Apolonov brat Prešeren, čigar malce naščeperjen spomenik stoji par sto korakov naprej na drugem bregu Ljubljanice, pa je označil Vodnika takole: »Preoblečen sem menišič bil — in rad sem pel, še rajši pil.«

In kjer veje pred durmi domače krčme dolg sveženj oblanic sem ter tja, v deželi navadno znamenje: Žejni, le noter!, je to kakor ljub pozdrav tega anakreontskega pesnika.

★

V starih meščanskih gostilnah z nepokritimi mizami, pri »Kolovratu«, pri »Belem volku« in drugod je v zakajenem ozračju **mnogo ugodja doma.**

Domače vesti

* *Iz srednješolske službe.* Postavljeni so za suplente: Ana Pernuš na ženski realni gimnaziji v Sarajevu, Gabriel Perpar na realni gimnaziji v Gospiču, Fran Peternel na realni gimnaziji v Plevlju, Viktor Planinšek na realni gimnaziji v Prilepu, Zorko Outrata na realni gimnaziji v Prištini, Ladislav Kralj na realni gimnaziji v Štipu, Vladimir Gaspari na realni gimnaziji v Glini in Ivan Zika na realni gimnaziji v Peči. Na meščanskih šolah pa: Regina Mavrović v Foči in Marijan Ažbe na Senovem.

* **25-letnico mature na gimnaziji v Celju** bo praznoval letnik 1911 v soboto 17. t. m. zvečer v restavraciji hotela »Evrope« v Celju.

* **Nezgoda turistov.** Na progi od Travnika do železniške postaje Dolac se je pripetila prometna nesreča, ki je spravila v veliko nevarnost 28 turistov, ki so se vozili, kakor zatrjujejo poročila iz Zenice, z avtobusom nekega ljubljanskega podjetja. Po cesti se je nerodno vozil neki kmečki voz, kateremu se je skušal šofer avtobusa ogniti na desno. Takrat pa je bil avtobus baš na mostu preko nekega potoka, zadel je ob mostno ograjo, ki se je zlomila, in avtobus se je prevrnil v potok. Med potniki je nastala huda panika, ko pa so prevrnjeni avtobus spet dvignili, se je izkazalo, da so dobili potniki le neznatne poškodbe, dočim si je šofer zlomil desno roko in dobil tudi več ran od razbitih šip. Velika sreča, je da pri padcu v potok ni prišlo do eksplozije. Avtobus se je močno poškodoval.

Da!
ZOPET NOVOSTI
ZA DAMO IN GOSPODA
MANUFAKTURA Souvan

* **Avtomobilski klub obvešča:** Ponovno se opozarjajo vsi avtomobilisti, da je državna cesta Škofljica — Kočevje — Delnice zaradi cestnih del zaprta na odseku Ribnica — Dolenja vas. Avtomobilski promet za Kočevje naj se vrši preko Grosupljega in Žužemberka. Provizorna pot Ribnica — Goričava je točašno zaradi padavin v takem stanju, da se ne more vršiti niti lokalni vozovni promet, tem manj seveda avtomobilski. Iz Ljubljane do Ribnice na eni strani ter na drugi iz Kočevja do Dolenje vasi pa se vrši promet nemoteno.

* **Izobraževanje obrtniškega naraščaja ob skrajni severni meji.** V nedelo se je pričel v Apačah tečaj mojstrskih izpitnih predavanj, ki ga vodi obrtnozadružni nadzornik Založnik iz Maribora. Tečaj bo trajal 3 dni (okrog 25 ur). Udeležba je iznenadljivo lepa, saj se je prvi dan javilo 37 rokodelskih pomočnikov in pomočnic, za tako majhen kraj izvanredno visoko število. Predavanja se vršijo v poslopju narodne šole dnevno od 8. do 18. ure.

* **Himen.** V ponedeljek sta se poročila v Logarski dolini g. Natek Tone, trgovec v Šoštanju, in gdč. Giza Simerlova, učiteljica iz Šoštanja. Mlademu paru želimo obilo sreče!

Galopne in kasaške dirke priredi Kolo jahačev in vozačev v zvezi z Jezdnim odsekom Ljubljanskega Sokola dne 18. oktobra na vojaškem vežbališču, Fužine pri Ljubljani. — Začetek ob 14. uri.

* **Popravek.** V našem včerajšnjem uvodniku pod naslovom »Bajka o bogastvu Jugoslavijec« si je tiskarski škrat v petem odstavku privoščil hudo napako, ki moti smisel. Tam stoji: za metalurške izdelke plačujemo tujini poldrug milijon dinarjev več, nego dobimo za vso našo izvoženo rudo«, moralo bi seveda stati »poldrugo milijardo več«. — Pri tej priliki smo dobili iz krogov naših čitateljev nekoliko vprašanj, kje bi se dobila knjiga »Siromaštvo Jugoslavijec«. Najbolje bo, ako se interesenti obrnejo naravnost na avtorja: Nar. posl. Sekula Zečević, Beograd, Narodna skupščina, klub JNS

NOVA ŠTEVILKA »DRUŽINSKEGA TEDNIKA« JE IZŠLA.

* **Nov grob.** V Trzinu je umrl g. Jakob Kmetič, absolvirani jurist, v najlepši dobi 46 let. Pogreb uglednega pokojnika bo jutri ob pol 10. — Lep mu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Visok sneg na bosanskih planinah.** Na planinskih vrhovih vrbaške banovine neprestano sneži in so snežni zameti ponekod že dosegli višino poldrugega metra. Mnoge poti so popolnoma zasute in tudi telefonske napeljave so ponekod pokvarjene. Za čakorskimi planinami je v letošnji zgodnji zimi največ snega na planinskih vrhovih Bosne.

* **Prodajalec časopisov** je v nedeljo med vožnjo od Kranja do Medvod v zadnjem vagonu jutrnjega vlaka pozabil svoj dežni plašč. Pošten najditelj se naproša, da pošlje plašč proti nagradi na naslov Fran Pliberšek, Komenskega ulica 1 v Kranj ali pa v upravo »Jutra«.

. . . . i seveda!
Preprečuje tudi postanek zobnega kamena
Doramad
zobna krema z blagimi žarki radija!

* **Izšel je II. zvezek slovenskih narodoslovnih študij,** ki jih izdaja Glasbena Matica ljubljanska, odnosno njen Folklorni institut pod vodstvom g. Franceta Marolta. II. zvezek ima naslov »Tri obredja« ter popisuje v vseh podrobnostih one narodne običaje, ki smo jih videli na prireditvi belokrajinskega dne v Ljubljani. Vsi članki odnosno narodni običaji obsegajo vse note, ki se pojo pri posameznih obredih, knjiga pa je tudi bogato okrašena in priložena ji je razgledna topografska karta. Cena za knjigo, ki obsega 6 tiskanih pol, je 25 Din. Naroča se pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

Bančne, kreditne in denarne posle, nakup in prodaja hranilnih vlog in vrednostnih papirjev, ureditev dolgov s hranilnimi knjižicami pri denarnih zavodih, naložba kapitala v gotovini in hranilnih knjižicah na vknjižbe izpošluje najsolidneje: Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica 14, I. Telefon 35—10.

Triumph *Trajno goreča peč za drva*
OKUSNA POCENI
Ogromen prihranek na kurjavi
Proizvod OSJEČKE
LJEVAONICE ŽELJEZA I TVORNICE STROJEVA D. D. OSIJEK
Samoprodaja za Ljubljano: Fran Golob, za Maribor: Pinter & Lenard.

* **Prebrisane ciganke.** Na vse mogoče načine znajo cigani izvabljati denar, pa ne samo od lahkovernih ljudi, ampak ukanijo včasih tudi kakšnega izkušenega trgovca. Tako so n. pr. v Kamniku odkrili dva učinkovita trika, s katerima sta dve ciganki na lahek način prišli do denarja. Pojavili sta se v gostilni ali trgovini in prosili, če jima trgovec dovoli, da izbereta izmed dinarskih ali dvadinarskih novcev najsvetlejše kovance, češ da jih rabita za okraske. In trgovec, ki jima je ustregel, ni opazil, kako znata ciganki spretno s prsti metati novce v rokav. Eden pa je le opazil to spretno igro in prijel ciganko za roko. Cela pest drobiža se je vsula iz rokava. Najprej je ciganka pričela kričati in kazati svojo užaljenost, ko pa ji je trgovec zagrozil s policijo, je pričela prositi, naj jo izpusti. Torej pozor pred takimi gosti in ne pustite jim izbirati kovancev, ker boste prav gotovo oškodovani za težko prisluženi denar. Pa še na drug način se znajo okoristiti take premetene ciganke. Navadno hodita po dve skupaj po trgovinah in izbirata blago. Medtem ko je trgovec v razgovoru z eno, si druga skrivaj napolnjuje žepe in rokave z blagom. V neki trgovini sta tako ukradli ciganki dva para nogavic, enega sta pa plačali.

* **Tovarna JOS. REICH** sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

* *Naraven, svež in vesel je negovan človek.* Skrbi za snago od nog do glave ravno tako važna pa mu je tudi nega zob. Kdor ima lepe, čiste zobe, jih lahko pokaže in lahko se smeji. Zanemarjeni zobje pa silijo človeka, da ima usta zaprta. Ni pa važen samo videz zob. Pravilna nega je posebno važna za splošno počutje. Dobri zobje pomenijo zdravje. Negujte zaradi tega zobe redno s pasto Solvolith. Solvolith pasta je edina zobna pasta, ki vsebuje karlovarsko sol. Solvolith pasta za zobe zrahlja, če jo redno uporabljamo, zobni kamen in prepreči njegove nove tvorbe.

* **Za masažo DIANA.**

* **Pri zaprtju** in molnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franc Jožefove grenčice.

Iz Ljubljane

u— **Naši fantje-dijaki odhajajo k vojakom.** Kakor vsako jesen, tako so bili tudi letos poklicani dijaki, da gredo odslužit svoj kadrski rok. To je zmerom majhen dogodek v življenju našega študenta, ko gre od knjige in od svojega studija poskusit tudi malo vojaškega reda. Tisti, ki so nekoliko mehki, postanejo bolj kleni in vztrajni, kajti v vojašnicah se morajo odreči marsikateri domači udobnosti, toda slovenski student je znan po svoji skromnosti in se kmalu vsemu privadi. V torek dopoldne se je zbralo spet večje število dijakov na dvorišču vojnega okrožja. Spremljal je vsakega neizogibni vojaški kovčeg. Jutranja megla se je kmalu razpršila in tudi kisli obrazi novih rekrutov so se zjasnili. Zavladal je med njimi običajni študentovski humor. Nekateri so se prijavili še za pregled in so bili začasno oproščeni služenja v vojski, splošno pa je bila pregledna komisija mnenja, da so zadnje generacije fizično šibkejše od prejšnjih, kar je pripisovati posledicam svetovne vojne. Popoldne ob štirih pa so se na postaji zbrali vsi rekruti s kovčegi, k slovesu so prišli njihovi znanci in znanke. Seveda je bilo mnogo ganljivega ob poslavljanju. Kmalu pa je prišel čas odhoda. Fantje so se stlačili na vlak, vojaška godba pa jim je zaigrala veselo odhodnico. Če bo po sreči, se čez devet mesecev spet zdravi vrnejo domov, če ne že kratko za božične ali velikonočne praznike. Letos so odšli v oficirsko šolo dijaki v Bileče, Sarajevo, preceč jih je šlo tudi v Goražde, nekateri pa so bili določeni v inženjerško oficirsko šolo v Mariboru in v intendantsko v Zemunu.

u— **Promet na križišču pred pošto.** Naprošeni smo in objavljamo: Na živahnejših trgih in vogalih v središču Ljubljane se je v povojnih letih promet z izredno naglico razvil in po vzoru drugih velikih mest v državi in onstran meja smo tudi pri nas dobili prometne stražnike. Ti uživajo med občinstvom največji ugled in ljudje jih cenijo že iz golega razloga, da je njihov posel na tako neposreden način namenjen sami strežbi potujočemu človeku. Prometni stražnik je na svojem križišču kakor majhna podružnica tujsko-prometnega urada, kakor majhen živ leksikon, ki ga lahko odprete na poljubni strani, pa vam je znano vse, kako in kaj. Preprosti nerodni kmečki ljudje imajo sicer že z doma nekakšen strah pred uniformirano gosposko, a kadar prihajajo v mesto po nujnih opravkih, se z največjim zaupanjem obračajo na simpatične mlade gospode v črnih mondurah z rdečimi našitki, ki jim ljubeznivo postrežejo z vsem, kar mora človek vedeti o banovini, magistratu, bolnišnici, voznem redu, pa kdo ve kaj še vse. Pred pošto je služba še toliko bolj spoštljiva, ker se na tem vogalu ob vsakem času zbira dobršen del Ljubljane, saj je križišče pred pošto za naše mesto tisto, kar je trg pred občinsko hišo na vasi. Ljudje, ki postavajo po trotoarjih tam okrog, bodisi da koga čakajo, ali kar iz dolgega časa, so mnogokrat prometu v oviro in zmirom iznova mora stražnik posegati vmes, da so prehodi odprti. Te intervencije nikakor niso prijeten posel, zlasti če upoštevamo tisto oglato ležernost Ljubljančanov, a vendar ga vsi stražniki razen enega vrše na prav ljubezniv, dostojanstven način. En sam je med njimi, ki se kljub nekaj letom službe ne more privaditi na to, da je urejanje prometa na križišču nekaj drugega kakor aretiranje razbojnikov.

u— **Društvo »Tabor«.** Drevi ob 20.30 članski sestanek v kemijski predavalnici realke v Vegovi ulici. Na dnevnem redu so društvene zadeve in zanimivo predavanje. Predaval bo g. dr. Julij Fellacher o Koroški. Prijatelji društva so vljudno vabljeni.

Žene zamorejo po večkratni nosečnosti z dnevno uporabo pol kozarca naravne Franz-Josefove grenčice, užite na tešč želodec, doseči lahko izpraznjenje črevesja in urejeno delovanje želodca. — Franz-Josefova voda — je davno preskušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod. Ogl. reg. S. br. 5485/36

Če boste še nekaj časa odlašali z nakupom zimskega plašča se boste prehladili!
Zato izberite štof pri
„Manufaktura“ k. d.
trgovina, ki Vas želi boljše postreči
Mestni trg 17.

u— **Starešinska organizacija »Preporoda«** v kateri so včlanjeni predvojni in mlajši Preporodovci, **bo odkrila v nedeljo 18. t. m. ob pol 11. na grobu pokojnega tovariša dr. Janžeta Novaka v Notranjih goricah nagrobnik.** Svečanost, ki je namenjena dostojni počastitvi spomina in imena Preporodovca-kladivarja in vzornika, ki je pred dobrima dvema letoma tako nenadno preminul, ni zamišljena v blesteči izvedbi, ker se želijo Preporodovci z intimno poklonitvijo manom nepozabnega tovariša oddolžiti tudi spomtnu vseh ostalih Preporodovcev na način, ki bo njihovemu velikemu delu in žrtvam najprimernejši. Zato smatrajo, da je pravilno, če povabijo vse Preporodovce, tudi one ki v S. O. P. še niso včlanjeni, da se udeleže odkritja nagrobnika v Notranjih goricah. Železniške zveze so ugodne. Dopoldanski vlak odpelje ob 10. iz Ljubljane ter bo odkritje takoj po prihodu vlaka. Prva ugodna zveza za povratek pa je ob 13.07, v kolikor se ne bodo udeleženci zadržali v Janželovem rojstnem kraju.

Elegantno oblači
cenjene dame
MODNI ATELJE
ANKA PUČNIK
Ljubljana — Šelenburgova ul. 1
BREZHIBNI KROJI IN DELO.

u— **»L' equipage« v kinu Matici.** Včeraj je bila v Matici premiera enega najlepših in najmočnejših del francoske filmske produkcije, premiera filma »L' equipage«. Predstavlja posadko ene izmed mnogoštevilnih letalskih ekip na francoskem bojišču ter v krasnih slikah predočuje pretresljiv življenjski roman dveh članov te posadke, poročnika Mauryja in Jeana Harbillona. Poročnik Maury je poročen z lepo, mlado ženo, ki se za časa odsotnosti

svojega moža zaljubi v mladega oficirja. Ta oficir pa ni bil nihče drug kakor Jean Harbillon, vojni tovariš njenega moža. Sijajno je podana duševna borba trojice, moža, žene in njenega prijatelja, ki se konča s padcem mladega ženinega prijatelja na fronti. Ni nam mogoče v teh kratkih stavkih popisati lepote tega lepega filmskega dela, moramo pa odkrito priznati, da se prav nič ne čudimo, da je film doživel po vsem svetu navdušeno občudovanje in priznanje. Francoska filmska produkcija Pathe - Natan in režiser Anatol Litvak sta s tem filmom, ki je izdelan po romanu Josepha Kessla, ustvarila nepozabno filmsko delo. Ljubljanski publiki dobrega okusa pa priporočamo, da si film ogleda v čim večjem številu. Filmu »L' equipage« bo sledila uspela nemška opereta »Puppenfee«. — V carstvu lutk, film, poln dunajskega humorja z Magdo Schneiderjevo, Wolfom Rettyjem, Paulom Hörbigerjem in Adelo Sandrockovo v glavnih vlogah.

Tečaji fiziološke (zdravstvene) telovadbe
Za ohranitev in okrepitev zdravja
Za izboljšanje telesnih pomanjkljivosti
Za pridobitev pogojev za telesno delo
Za dame — gospode — otroke
Tečaji se vrše vsak **torek, četrtek in soboto od 6. ure zvečer** dalje v telovadnici drž. učiteljske šole, Resljeva cesta (vhod pri ženskem učiteljišču).
Prijave od četrtka, 14. tm. dalje istotam.

Pri pretirani debelosti
Formula KRUŠEN-soli dokazuje, da vsebuje ona soli iz mineralnih vod onih zdravilnih evropskih kopališč, ki se uporabljajo že skozi mnoge generacije za pretirano debele ljudi za zmanjšanje teže. — Priporočana od zdravnikov.
Dobiva se v lekarnah.
R. S. br. 16138

u— **Ljubljanski konservatoristi** začnejo danes ob pol 20. uri v Trgovskem domu s plesnimi vajami, nad katerimi je prevzel pokroviteljstvo direktor konservatorija g. Betetto. Vabimo vse prijatelje, da se odzovejo našim vabilom. Eventualne reklamacije vabil na Udruženje konservatoristov, državni konservatorij.

KINO
Današnji spored:
21-24 **MATICA**
Najlepši film francoske produkcije!
L' EQUIPAGE
Tovariši v življenju in smrti.
22-21 **UNION**
KARL MAY prvič v filmu po njegovi knjigi
SKOZI PUŠČAVO
27-30 **SLOGA**
PREMIERA! Napeto in misterijozno!
CHARLIE CHANOVA TAJNOST
Predstave ob: 16., 19.15 in 21.15 uri

u— *Vpis v francoske tečaje,* ki so se pričeli 1. t. m. na drž. učiteljišču na Resljevi cesti, se vrši istotam še nadalje, na kar se opozarjajo oni interesenti, ki žele tečaje obiskovati, pa se doslej še niso prijavili.

u— *Sokolsko društvo Ljubljana-Šiška* priredi jutri v petek 16. t. m. ob 20. v svojem domu predavanje: »Davorin Jenko, skladatelj »Naprej zastave Slave«, »Bože pravde«, 100-letnica rojstva. Predaval bo predavatelj ZKD, poveljnik g. *Zorko Prelovec.*

u— **Večerni trgovski tečaj na Christolovem učnem zavodu, Domobranska 15,** se prične 19. t. m. Pouk vseh pisarniških poslov, knjigovodstva, korespondence, trgovinstva, stenografije, strojepisja nemščine itd. Šolnina 100 Din za vse predmete. Pojasnila vpisovanje dnevno tudi zvečer do 7. ure.

u— **Za dečka-junaka iz Drage** je daroval g. univ. prof. dr. Stanko Lapaine 50 Din.

u— **Plesne vaje Udruženja ljubljanskih konservatoristov** se prično danes 15. t. m. v Trgovskem domu točno ob pol 20. Vabimo vse prijatelje plesa, da se odzovejo našemu vabilu. Reklamacije vabil pošljite na ULK drž. konservatorija.

u— *Drevi ob 20. začetniški plesni tečaj v Kazini.* Novinci — dame in gospodje se še sprejemajo. Dijaki — akademiki imajo popust.

Iz Celja

e— **Sresko učiteljsko društvo JUU v Celju** bo imelo svoj redni občni zbor v soboto 17. t. m. ob 8. zjutraj na mestni narodni šoli v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. situacijsko poročilo; 2. poročila uprave in nadzorstva; 3. poročilo o banovinski in državni skupščini JUU; 4. volitev uprave, nadzorstva, častnega razsodišča in strokovnih referentov; 5. predavanje tov. Gerlanca o predagoški ekskurziji v ČSR; 6. »Učiteljski pokret« (tov. Haber); 7. dopisi in predlogi.

e— **Sedež prosvetnega odbora celjske sokolske župe.** Zaradi premestitve župnega prosvetarja iz Celja v Brežice se je sedaj v Brežicah konstituiral župni prosvetni odbor, v katerega so vstopili bratje in sestre iz Brežic. Prevzeli so mesta tajnika, poročevalke za dramatiko, statističarke, referenta za lutke, za glasbo in referenta za mladino. Predseduje br. Zdenko Verstovšek. Bratske edinice naj naslavljajo dopise, ki se nanašajo na župni prosvetni odbor, na naslov: Sokolska župa Celje, prosvetni odbor, Brežice.

e— **Stanovalci ob Dečkovi cesti,** ob kateri je nastalo v zadnjih letih mnogo novih hiš, prosijo mestno občino, da bi uvedla javno električno razsvetljavo na tej cesti od Grahove gostilne v smeri proti Lavi. Dečkova cesta je precej prometna in je javna razsvetljava potrebna zaradi varnosti prometa in pešcev.

Kako je Ljubljana žela simpatije Zagreba

Skica iz nogometnega eldorada purgerjev

V prvem jutranjem svitu pa že klopajo in stopajo mnogi grobi podplati po cestah. Pravi Ljubljančan se ponaša s tem, da mesto nima barov in nočnih lokalov, in prav imaš, pristni Ljubljančan, zakaj bari in nočni lokali so plehki prostori ne za zabavo, temveč za »poslovni obrat«, ne za veselje, temveč za neslanost. Toda modro premišljeni magistrat, visokorodna policijska direkcija ali kdorkoli pač določa pri nas policijsko uro, mar je zares potrebno, celo iz nedolžne krčme poditi meščane tako brezobzirno v zakonsko posteljo? Sedimo v razigrani družbi v živahnem razgovoru o znanosti umobolnih ali o francoskem vplivu v ilirskih provincah ali o bodočnosti slovenskega jezika, točno ob enajstih se odpro vrata, rdeči našivi se zablišče skozi zakajeno ozračje, roka se dvigne k službeni čepici in gromski klic zadoni: »Policijska ura!«

Na poti domov utegneš srečati blaženega fanta, ki nese počez na ramenih snežnobelo ovčico, dobre volje pripoveduje, da je to njegov dobitek na tomboli. Nato izzveni tudi ta smeh in morda je že tudi prastari duhovni gospod odšel iz kavarne, kjer ždi ves popoldan, ves večer z belim šopi las na starčevski glavi nad raznim štivom od »Matina« do »Medicinskega tednika.« Pred dnevnim delom hitijo delavci in posli urno k jutrnji maši. Zakaj od vsiljenega dokazovanja protireformacije nadalje je Ljubljana eno izmed najbolj katoliških mest na krščanskem svetu. —sta—

Vlažno in megleno nedeljsko jutro. Na glavnem kolodvoru je že zbrana enajstorica Ljubljane. Neumorni načelnik g. Dinko Buljević daje svojim »fantima« poslednje nauke na pot. V toplomeru tiči živo srebro na prvi stopnji nad ničlo, dež neprestano curlja izpod sivega neba.

Brzi vlak naglo pobira kilometre po zasavski soteski. Naselja in samotne kmetije se dramijo v zaspan jesenski dan. Neba skoraj ni videti, neprijazne megle se vlačijo po gričevju in zastirajo pogled na vrhove prav do roba pobeljenih pobočij.

Za Sevnico se že opazijo žalostne posledice zgodnjega snega. V naglici obrani koruzni štorži vise nedozoreli pod napušči hiš in v kozolcih, iz širokih mlak štrle zeljnate glave in nepožeta ajda. Sadja je še nekaj po drevju, mnogo na tleh. Po Krškem polju je voda razvlekla na vse strani rumene buče, vrbovje in drugo močvirno drevje je vse polomljeno. Jate vran in poljskih škrjancev se pode po strniščih, družba nedeljskih lovcev sledi psom za plenom čez polje.

Sotla je do roba napolnila svoje korito z umazano vodo. Za Savskim Marofom se je Sava na široko razlila čez prod. Zmerom več novih hišic in lepo gojeni zelenjadni vrtovi v Zaprešiču, Podsusedu in Vrapču pričajo, da se bližamo hrvatski prestolnici.

Zagreb pred poldnem

Živahen promet po ulicah. Šoferji imajo svoj dan, tramvajski kolegi štrajkajo. Vreme še vedno, kakor da smo ga pripeljali seboj. Promenada je kljub temu živahna. Elegantne frajlice razkazuj jo luksuzne kožuhe. Vlažen zrak je prepojen s parfemom vseh vrst. Sredi več ko preveč pudra, šminke in rdečila se smehljajo kavalirjem skrivnostno srečne oči.

Pred uredništvom »Novosti« debata o popoldanskem žogobrcu. Kibici so že odločili, da bo tudi topot Hitrečeva četa odpravila državnega prvaka. Več skrbi jim daje še skrivnostni fantom Ljubljane. Pa ili tako ili onako, purgerski kibici so šli na kosilo z razsodkom: 5:2 ili 3:0 za purgere!

Na sadnem trgu izbire dovolj. Tri lepe hruške so me zamikale in že pobaram debelušno mamko za ceno. Nič ne sliši, živahno gestikulira z rokami in besedi s sosedo o — purgerjih.

— Pošto kruške? vprašam.

— Tri prema nuli! se odreže izpodrecana rdečeličnica in že gostoli dalje. Ljudje okrog se smejejo.

Pa što to velite? poskusim še enkrat.

— Krištuš, jel ne znate! Za plave če biti, za naše. Em su ti naši purgeri! hitl vsa srečna pojasnevati.

Na Ilici se sprehajata luksuz in beda. Daleč iz Like, dalmatinske Zagore in Bosne pritisnejo momci v Zagreb, za kruhom. Slabo oblečeni zaidejo tudi na promenado, glasen memento, da ni vse zlato, kar se tam sveti . . .

— Vreme, Politika, Jutarnji, Novosti, Hrvatska istinaaa. Cel tucat in še več kolporterjev se peha po Ilici za zuslužkom. Sivobradi, gologlavi starček, prezebajoča mala deklica, glasni fantiči in dorasli možje-invalidi — izbire, katerega se usmiliš, dovolj. Danes je Hrvatska istina povsod na vidnem mestu, največ pljuč izpraznijo zanjo.

V restavraciji. Pri sosednji mizi dve dami in moški. Starejša pozibava voziček z miljencem. Moški, najbrž oče, se s cigaro v ustih zadovoljno smehlja.

— Gledaj tetica, joj pogledi, kak ti brca! veli mlajša, pogrinjajoč zmerom znova malega poredneža, ki sili z nogami izpod odeje.

— Šta brca, drible, gledaj drible. Ja ti velim, to bu drugi Perška! se pošali srečna majka.

— Ne bu! Golman bude, slavniji neg Vrdjuka! Gledaj kak lomata rukama i očima, kao da traži mrežu, odloči ponosno oče.

Pa so se mnogo razgovorili o popoldanski tekmi in moški je strokovnjaško razlagal vnetima pristašicama plavih vse atribute, ki govore za odločno zmago purgerjev nad »Kranjcima«. Naenkrat so pa utihnili in sumljivo pogledavali v moj kot, kjer sem hitel pospravljat — kranjsko klobaso.

Igrišče Gradjanskega je z izjemo krajnih robov četverokota pod vodo. Ljudje počasi polnijo tribuno, vse hitreje se zbira vzhodna stran.

Istočno stajanje, kateder purgerskih kibicev

steber Gradjanskega — cilj moje znatiželjne psihološke žilice! Pomešan med »vatrene kibice«, zdaj tu, zdaj tam, kjer je bil pač eldorado purgerskih najzvestejših pristašev glasnejši, sem se skoraj privadil zagrebški »planinski hrvaščini« in tako nemoteno prisluhnil »sportnemu mentalitetu« mesta pod Gričem in Kaptolom.

Pol dveh. Živahno pozdravljen se pojavi na igrišču BSK. Uuuaa, zaori s purgerskega katedra. Ugledali so Glaserja in najplemenitejši kibici so se vso prvo tekmo krčevito držali debate o sportni morali.

— Kakav ti je to moral, sa ubicom u vratima! Hašk neb smeli nastupiti itd. so se pitali vsevprek na stojišču purgerskega orienta. Ali Glaser se ni brigal za

c — **Celjski mestni svet bo imel danes** ob 18. redno sejo. Na dnevnem redu so poročila odborov.

KINO METROPOL. — Danes **»MEDENI TEDNI«** (Flitterwochen). V glavni vlogi ženski CHAPLIN : ANNY ONDRA in najnovejši Foxov zvočni tednik.

c— **Društvene plesne vaje absolventov trgovskih šol** se bodo pričele v soboto 17. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Stalno jazz-trio. Vabljeni!

c— **Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 velefilm »Klic pragozda« s Clarkom Gablom in dve predigri.

Iz Maribora

a— **Skrbinškov srebrni umetniški jubilej v Mariboru.** Milan Skrbinšek, odlični režiser in igralec ljubljanske drame, ki je svojčas deloval v Mariboru, bo tudi v mariborskem gledališču obhajal svojo petindvajsetletnico umetniškega delovanja in bo njegovo gostovanje v kratkem.

a— **Košaška občinska politika.** Tukajšnje sodišče je potrdilo združeno listo za občinske volitve v Košakih z nosilcem g. Cerinškom, dosedanjim zaslužnim županom košaške občine, za katere napredek, zlasti elektrifikacijo, si je pridobil mnogo zaslug.

a— **Divje svinje na Kozjaku.** Pri Sv. Križu nad Mariborom so se pojavile v lovišču gg. Šosterja in Gustinčiča divje svinje, ki jih je zgodnja zima prignala v kozjaške gozdove iz tujih krajev. Kozjaški lovci zasledujejo divjad.

a— **Uboj v Slovenskih goricah.** V Vosku pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah je popivalo nekaj fantov. Alkohol jih je precej omamil in tako da je prišlo okrog 3. zjutraj do krvavega pretepa. Sredi gneče se je zgrudil nezavesten, ves krvav 30-letni Anton Majer, ki mu je nekdo z nožem razparal trebuh. Ker so menili, da posledice ne bodo prehude, so pozvali na pomoč reševalce iz Maribora, ki so Majerja takoj naložili na avto in ga odpeljali proti Mariboru. Toda že koj za Sv. Trojico je nesrečnež izdihnil. Zato so ga prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Trojici.

Iz Gornje Radgone

gr— **Stoletnica šole v Stogovcih.** Na Terezijevo 15. t. m. poteče 100 let odkar je bila otvorjena šola v Stogovcih v Apački kotlini kot takozvana šulferajnska šola. Kot prejšnja enorazrednica je bila zaradi dotoka šoloobveznih otrok izpopolnjena v štirirazrednico v modernem enonadstropnem poslopju. Šola v Stogovcih je sedaj na meji edina 4-razrednica s tremi manjšinskimi nemškimi razredi. Proslava 100 letnice se je vršila že junija.

Gospodarstvo

Nevarnost nove hude davčne obremenitve za Slovenijo

Načrt zakona o cestnih fondih predvideva poseben davek na železniški promet, ki bi Slovenijo obremenil za 25 milijonov Din

Gospodarskim organizacijam je bil te dni poslan v izjavo zakonski načrt o cestnih fondih, ki predlaga rešitev tega važnega vprašanja v čisto centralističnem smislu in vsebuje nevarnost nove davčne obremenitve, ki bi v prvi vrsti zadela Slovenijo. Zakonski načrt predvideva, da se ustanovi pri gradbenem ministrstvu poseben **državni cestni fond**, pri banovinah pa naj bi se ustanovili **banovinski cestni fondi**, vendar tako, da bi se največji del dohodkov stekal v državni cestni fond. Po izkušnjah, ki smo jih doslej imeli s fondi namenjenimi za vso državo je jasno, da bi ta ureditev prinesla dravski banovini neprimerno večje obremenitve nego koristi, saj smo videli že pri razdelitvi zneskov iz enomilijardnega kredita za javna dela, da je Slovenija relativno najslabše odrezala in da v Sloveniji vrhu tega zaslaja izvajanje teh javnih del, ki ne pridejo naprej, medtem ko so dela v drugih delih države že v polnem teku. Od skupne vsote 670 milijonov dinarjev, kolikor je bilo doslej kreditov angažiranih iz enomilijardnega kredita za javna dela, je bilo doslej **Sloveniji dovoljenih le za 35 milijonov Din kreditov, kar predstavlja komaj 5.2% skupnega zneska**, medtem ko znaša delež Slovenije pri skupnem številu prebivalcev nekaj nad 8%, po davčni moči pa bi morala Slovenija dobiti najmanj 16% t. j. trikratni znesek. Nič bolje ni Slovenija doslej odrezala pri razdelitvi kreditov iz **državnega fonda** za javna dela. V letošnjem juniju je bilo iz tega kredita razdeljenih 105 milijonov Din in je od tega odpadlo na Slovenijo le 6.4 milijona Din, to je le 6.1%. Sploh nam izkušnje pri centralistično urejenih fondih kažejo, da dobi Slovenija iz teh fondov vedno le majhen del onega, kar sama vplača.

Načrt zakona o cestnih fondih pa gre v svojem centralizmu celo tako daleč, da zahteva tudi pri razdelitvi kreditov iz banovinskih cestnih fondov soglasje gradbenega in finančnega ministra, tako da po tem načrtu banovinski cestni fondi sploh ne bi imeli samostojnosti.

Dohodki iz cestnega prometa naj se porabijo tam, odkjer prihajajo

Dohodki tega **državnega cestnega fonda** so predvideni v višini 245 Din letno in bi se stekali iz 24 vrst davkov, taks, dajatev in drugih dohodkov, ki pa so predvsem take narave, da bi spadali v banovinski cestni fond in ne v državni fond. **Skoro polovica dohodkov, namreč 120 milijonov Din, bi odpadlo na novo važno davščino za nakladanje in razkladanje blaga na železnicah in ladijskih postajah, ki bi znašala 10 Din od vsake tone.** Če se postavi princip, da mora oni, ki nakłada in razklada vagone in uporablja dovoz ali odvoz javne ceste, prispevati za vzdrževanje in gradnjo cest, **tedaj je na dlani, da mora tak dohodek priti v korist le onim cestam, ki se pri tem uporabljajo. Od skupnih železniških dohodkov odpade na železniško direkcijo v Ljubljani po podatkih za leto 1935/36 nič manj nego 21% in bo gotovo tudi število v Sloveniji natovorjenih in razkladanih vagonov doseglo najmanj tudi 21%, kar pomeni, da bi Slovenija samo pri tej novi davščini prispevala v fond okrog 25 milijonov Din, dobila pa bi iz fonda po dosedanjih izkušnjah kvečjemu kakih 6% skupnega zneska, to je kakih 7 milijonov.**

Je pa še cela vrsta drugih davščin, ki izvirajo iz prometa v posameznih banovinah in bi morali biti namenjeni le za gradnjo in vzdrževanje cest v dotični banovini, kajti čim večji je promet, tem večje so potrebe za vzdrževanje cest in za gradnjo novih cest. **V tej skupini davščin in dohodkov, ki nikakor in pod nobenim pogojem ne spadajo v državni cestni fond, so zlasti naslednje davščine in naslednji dohodki** (v oklepajih predviden znesek dohodka): 1) taksa od registracije motornih in drugih vozil (7 milijonov Din), 2) davščina na vozne karte avtobusov na državnih cestah (4.0 milij Din), 3) 75% trošarine na bencin in nafto (30 milj. Din), 4) dohodek od prekomernega izkoriščanja državnih cest (7 milj. Din), 5) dohodki od zemljišč ob cesti (0.1 milij. Din), 6) dohodki od zemljišč ob novih cestah (0.5 milij. Din), 7) 1% od prodajne vsote posestev ob državni cesti z modernim kolovozom izven naselbin (8.0 milij. Din), 8) dohodki od mostarin na državnih cestah (5 milj. Din), 9) dohodki od odkupnine osebnega dela na cestah (15 milj. Din).

Vsi ostali dohodki, ki ne izvirajo neposredno iz posameznih banovin in se ne dajo razdeliti in ki se morejo stekati le v državni fond, če je ta sploh potreben, pa predstavljajo le manjše zneske. Tu je predvsem dohodek od carine pri uvozu motornih vozil (6 milij. Din), dohodek od carine pri uvozu pnevmatik (10 milj. Din), 75% carine od uvoza bencina ter 25% carine od uvoza nafte, (1.7 milij. Din), 33% carine od uvoza mazilnega olja (5.3 milj. Din).

Že gori navedene podrobnosti iz zakonskega načrta nam pričajo, da je bil načrt **sestavljen v skrajno centralističnem duhu in ga moramo že zaradi tega v celoti odklanjati.** Prav tako pa je treba odkloniti marsikatere druge določbe, zlasti tudi glede sestave državnega cestnega sveta, kjer bi imeli veliko večino uradniki ministrstev, medtem ko davkoplačevalci ne bi imeli besede.

Obnovitev klirinškega prometa

Devalvacija valut v državah zlatega bloka, ki ji je še sledila devalvacija v Italiji in Češkoslovaški, je spravila plačilni promet s temi državami docela v nered. Naši izvozniki so pri svojih terjatvah izgubili prav znatne vsote in gre njihovo prizadevanje za tem, da se ta izguba čim bolj zmanjša. Že pred dobrim tednom je Narodna banka izdala **navodila glede kliringa s Francijo in Švico**, po katerih se protivrednost vseh vplačil, ki so bila izvršena na klirinške račune v Parizu in Curihu do vštetega 26. septembra, izplača našim izvoznikom po starih višjih tečajih, ki so veljali pred devalvacijo. Protivrednost vplačil, ki so bila izvršena od 28. septembra t. l. dalje pa se izplačuje po novem nižjem tečaju. Izjemno bo skušala Narodna banka ustreči prošnjam onih izvoznikov, katerih blago je šlo preko jugoslovanske meje do 28. septembra. Tem izvoznikom bo priznala ugodnejši tečaj.

Da pa vse to omogoči je Narodna banka v soglasju s finančnim ministrom odredila, da morajo uvozniki, ki so uvozili blago iz Francije in Švice pred 28. septembrom plačati polovico svojih obveznosti po prejšnjem tečaju, drugo polovico pa po tečaju na dan vplačila v kliring.

Pobrobno je sedaj urejeno tudi glede **kliringa s Češkoslovaško.** Novi obračunski tečaj znaša **151.3380 Din za 100 Kč.** Naši uvozniki pa morajo češkoslovaško blago, ki je bilo uvoženo v Jugoslaviji pred 12. oktobrom t. l., plačati tako, da poravnajo v kliring 50% fakturne vrednosti po tečaju 180.14158 Din za 100 Kč, drugih 50% pa po novem paritetnem tečaju 151.3380 Din.

Narodna banka je izdala v zvezi z določitvijo obračunskega tečaja navodila **za nov klirinški promet z Italijo**, ki pravijo, da se mora preko novega kliringa obračunati ves trgovinski promet od 1. oktobra t. l. dalje. Vplačilo uvoznikov za obveznosti, ki so nastale z uvozom italijanskega blaga po 1. oktobru t. l., se vršijo po tečaju 228.83 Din za 100 lir. Plačevanje dolgovanih zneskov za blago, uvoženo iz Italije pred 1. oktobrom t. l., pa se bo vršilo na dosedanji način, t. j. z vplačilom 50% v stari kliring po tečaju 355.40 Din za 100 lir, drugih 50% pa z nakupom klirinških nakaznic na borzi.

Gospodarske vesti

= **Nemčija zahteva, da ves uvoz iz Jugoslavije plača v kliringu.** Kakor znano, je finančno ministrstvo v začetku prejšnjega meseca odredilo, da se smejo gotove vrste blaga, za katere obstoja svetovni trg, izvažati le proti plačilu v prostih devizah. Tu gre predvsem za pšenico, koruzo, konopljo, baker itd. V zvezi z jugoslovensko nemškimi pogajanji v Dresdenu, kjer zaseda mesana jugoslovensko nemška komisija, poročajo sedaj iz Nemčije, da igra pri teh pogajanjih važno vlogo vprašanje te izvozne kontrole. Nemci se protivijo, da bi naša država na ta način važne surovine izvzemala iz kiringa. Zlasti je treba enkrat ugotoviti, kako daleč misli iti Jugoslavija v pogledu te izvozne kontrole, ki ograža klirinški sistem. Nemčija smatra, da so ti ukrepi docela neupravičeni, ker sama prodaja vsako blago za vplačilo v kliringu, čeprav so v nemških industrijskih izdelkih tudi surovine, ki jih mora Nemčija kupiti v raznih državah za devize. Taka praksa mora imeti za posledico, da bo imela Nemčija v trgovinskem prometu z Jugoslavijo devizni deficit, medtem ko je namen kliringa, da prepreči take deficite. — K gornjemu stališču Nemčije je treba pripomniti, da je naša država izdala te ukrepe predvsem zato, da prepreči zlorabe. Znano je, da je prav Nemčija v Jugoslaviji kupovala take surovine za plačilo v kliringu in je zaradi visokega salda ostala znesek dalj časa dolžna, medtem ko je uvožene surovine takoj naprej prodala za plačilo v devizah.

= **Zedinjene države ne bodo ovirale odtoka zlata.** Iz Washingtona poročajo, da je podal ameriški finančni minister Morgenthau izjavo, po kateri bodo Zedinjene države prodajale valutnim izravnalnim fondom drugih držav zlato za zamenjavo za dolarje, in sicer po paritetni ceni 35 dolarjev za unčo zlata s pribitkom 0.25% za stroške. Zedinjene države nočejo ovirati povratka zlata v države, ki so devalvirale valuto. Temu ukrepu Zedinjenih držav pripisujejo velik pomen, ker predstavljajo nov sistem z izvajanjem zlate valute. Medtem ko je prej vsakdo lahko zamenjal bankovce za zlato, bodo imeli v bodoče to možnost valutni izravnalni fondi. S tem naj se izključijo mednarodne spekulacije z zlatom.

Borze

14. oktobra.

Na ljubljanski borzi so bili danes več ali manj povišani oficielni tečaji razen devize Curih, ki je ostala nespremenjena, in devize London, ki je nekoliko popustila. V privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 8.65, angleški funti pa so ponovno popustili na 247 blago. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v angleških funtih po 246.66 in avstrijskih šilingih po 8.53. Nemški klirinški čeki stanejo v Ljubljani 14.00 (za konec novembra 13.60), v Zagrebu 13.95 (za konec novembra 13.61) in v Beogradu 13.9427. Klirinške nakaznice v lirah so se v Zagrebu nudile po 3.20.

Na zagrebškem efektnem tržišču je vojna škoda v začetku prometa nadalje nekoliko popustila in je bila zaključena po 365, pozneje se je popravila in je bil promet po 372, ob zaključku borznega prometa pa se je nudil denar po 368 (v Beogradu je bil promet po 368.50 do 370). Nadalje so bili zaključki v 7% Blairovem posojilu po 76 in 77 (v Beogradu po 76), v delnicah Trboveljske po 182 in v delnicah Gutmana po 60.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2307.66 — 2322.26, Berlin 1738.02 — 1751.90, Bruselj 728.95 — 734.01, Curih 996.45 — 1003.52, London 216.34 — 218.39, Newyork 4301.01 — 4337.32, Pariz 202.16 — 203.60, Praga 152.94 — 154.04, Trst 227.44 — 230.52.

Curih. Beograd 10, Pariz 20.29, London 21.30, Newyork 435, Bruselj 73.15, Milan 22.90, Amsterdam 231.50, Berlin 174.75, Dunaj 72.50 Stockholm 109.80, Oslo 107, Kobenhavn 95.10, Praga 15.35, Varšava 81.50, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 368 — 369, 4% agrarne 48, den., 6% begluške 68.50 den., 7% invest. 82.50 den., 7% Blair 76 — 76.50, 8% Blair 86 — 86.50, PAB 201 — 203, Trboveljska 182 — 185, Šećerana Osijek 136 den., Gutman 60 — 70.

Beograd. Vojna škoda 368 — 369 (368.50 — 370), 4% agrarne 49.50 bl. (49 — 49.25), 6% begluške 68.50 — 69.25, 7% invest. 84.50 den. (84), 7% stabiliz. 84 bl., 7% Drž. hip. banka 90 — 91, 7% Blair 75.50 — 76 (76), Narodna banka 6900 — 7100, PAB 198 — 200 (198 — 200).

Blagovni trži**šča**

ŽITO

+ **Chicago**, 14. oktobra. Začetni tečaji: **pšenica:** za dec. 115.50, za maj 114.75, za julij 109.75; **koruza:** za dec. 95, za maj 90.25, za julij 86.50.

+ *Novosadska blagovna borza (14. t. m.)* Tendenca čvrsta. *Pšenica* (vse 78 kg): baška, sremska in slavonska 159 — 161; banatska 157 — 161; baška ladja Tisa, Begej 170 — 172; sremska ladja Sava 167 — 169. *Ječmen:* baški, sremski, 64 kg 102 — 105. *Oves:* baški, sremski in slavonski 90 — 92. *Rž:* baška 110 — 112. *Koruza:* baška in sremska 103 — 105, banatska 101 — 105. *Moka:* baška, sremska, slav., banatska »0g« in »0gg« 245 — 260, »2« 225 — 240; »5« 205 — 220; »6« 185 — 200, »7« 150 — 160; »8« 105 — 110. *Otrobi:* baški, sremski 78 — 82.50. *Fižol:* baški in sremski brez vreče 160.50 — 162, baški beli z vrečami 170 — 172.50.

BOMBAŽ

+ **Liverpool**, 13. oktobra. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za okt. 6.57 (prejšnji dan 6.58), za dec. 6.66 (6.59).

Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov

(Nadaljevanje)*

Kako plačujejo kmetje dolgove trgovcem in obrtnikom

Kmetje, na katere se nanaša ta uredba, bodo plačali svoje dolgove ostalim upnikom (razen denarnim zavodom, zavarovalnim zavodom, cerkvenim skladom itd.) takole:

Dolgovi, ki izvirajo iz nakupa blaga na up ali iz obrtnega dela (to so dolgovi pri trgovcih in obrtnikih) se odplačajo v dvanajstih letih v enakih letnih obrokih, začenši s 1. novembrom t. l. Za take dolgove ne tečejo obresti. Višina teh dolgov se ugotovi na isti način kakor pri dolgovih denarnim zavodom, **toda brez znižanja.**

Ostali dolgovi privatnikom se znižajo za 50%

Dolgovi iz ostalih pravnih razmerij (ostali privatni dolgovi) se znižajo za 50%; tako znižani znesek dolgov odplačajo dolžniki po odplačilnem načrtu v 12 letih s 3% obrestmi, v enakih letnih obrokih, vsako leto najkasneje do 15. novembra in se mora prva anuiteta plačati 15. nov. t. l. Znižanje se izvrši na isti način kakor pri dolgovih denarnim zavodom, in sicer tako, da se ugotovi višina dolga dne 20. aprila 1932, ki se zniža za 50%, nato pa se prištejejo v neznižani višini neplačane obresti od 21. aprila 1932 do 15. novembra 1936, priznane s prejšnjimi uredbami, ter eventualni pravdni in izvršilni stroški ter dejanski izdatki, ki jih je opravil upnik namesto dolžnika.

Če je dolžnik v boljšem položaju nego upnik

Dolžniki kmetje, ki dolgujejo trgovcem, obrtnikom ter ostalim privatnim upnikom, ne uživajo zaščite po tej uredbi, če so v boljšem gmotnem položaju od svojih upnikov. Ob sporu odloči za dolžnika krajevno pristojno okrajno sodišče in ima interesent pravico pritožbe na okrožno sodišče, čigar odločba je potem dokončna.

Dolžniške listine

Vse obstoječe dolžniške listine za gornje dolgove se morajo nadomestiti z novimi obveznicami dolžnikov za oni znesek dolga, ki se izračuna po tej uredbi. **Zamenjava se izvrši pred občinsko upravo, ki je pristojna za dolžnika,** in sicer po obrazcu in postopku, ki ga predpiše s pravilnikom pravosodni minister v sporazumu s trgovinskim in kmetijskim ministrom.

Če dolžnik lahko plača

Privatni upnik, ki misli, da je njegov dolžnik, ki se je okoristil z znižanjem dolga na polovico, zmožen plačati več nego 50% svojega dolga, **sme v letu dni od dne, ko stopi ta uredba v veljavo, zahtevati ob predložitvi potrebnih dokazov pri pristojnem okrajnem sodišču, da sodišče zniža ali popolnoma razveljavi znižanje,** izvršeno po uredbi. Interesent ima pravico pritožbe na okrožno sodišče.

Če dolžnik ne more plačati

Dolžnik, ki pa dokaže, da ne more plačati niti 50% svojega dolga nasproti privatnemu upniku in ki dokaže, da je pred 20. aprilom 1932 na ta dolg plačeval oderuške obresti, **sme zahtevati v letu dni od dne, ko dobi ta uredba moč, pri pristojnem okrajnem sodišču, da se mu zniža dolg tudi za več nego 50%.** Interesent ima pravico pritožbe na okrožno sodišče.

Dolgove nasproti trgovcu in obrtniku, ki izvirajo iz nakupa blaga na up ali iz obrtnega dela, pa je treba v vsakem primeru plačati v celoti brez znižanja, toda brez obresti.

Dolgovi iz agrarne reforme

Kmetje, ki so kupili bodisi s fakultativnim odkupom ali drugače pred 20. aprilom 1932 zemljišče, postavljeno pod agrarno reformo, in so se dogovorili, da plačajo kupnino v obrokih **v** gotovini, lahko **plačajo dospeli del dogovorjene kupne cene kakor tudi prihodnja odplačila prodajalcu s tisto količino pšenice, ki bi jo lahko kupili z dogovorjenim zneskom odplačila na dan podpisa pogodbe po tečaju pšenice na najbližji domači blagovni borzi.** V teh primerih tvorijo glavnice dolga dospeli in neplačani obroki, kakor tudi še nedospeli obroki, skupaj z obrestmi, dolžnimi do 15. novembra 1935. Ta glavnica se mora izplačati v desetih enakih letnih obrokih z obrestmi po 3%. Obresti se ne plačujejo v tistih primerih, kjer so se že vračunale pri sklenitvi kupoprodajne pogodbe v kupno ceno. Prvi obrok, če še ni plačan, in drugi obrok plača dolžnik do 15. novembra t. l. Če je kupljena zemlja pod sekvestrom v prodajalčevo korist, se sekvester ukinja s koncem oktobra 1936. Potrdilo o tem ali je bilo kako zemljišče postavljeno na dan 17. februarja pod agrarno reformo, izdajajo banske uprave.

Dolžne kupnine za nakup posestva

Kmet, ki je pred 20. aprilom 1932 kupil zemljišče, ki ni bilo postavljeno pod agrarno reformo, in je bila tedaj kupnina dogovorjena v določeni količini kmetijskih proizvodov, mora kupnino plačati po pogodbi; dobi pa olajšave glede dospelih a ne plačanih obrokov, ki jih mora sedaj plačati v treh enakih letnih obrokih, in sicer prvi in drugi obrok do 15. novembra 1936, tretji obrok pa do 15. novembra 1937.

Če je bila za tak zemljišče dogovorjena kupnina v denarju, sme kupec, če je kmet po tej uredbi in se odpove že plačanemu delu kupnine, **prodajalcu kupljeno zemljo vrniti** in tako izpolniti svoje obveznosti proti prodajalcu. Če je kupec plačal za račun kupnine manj kakor bi znašala kupnina za čas, ko je zemljo užival, mora plačati prodajalcu razliko do skupnega zneska zakupnine. Prav tako sme tudi prodajalec, če je kmet po tej uredbi, zahtevati, da se mu vrne zemlja, ako je bil tudi kupec kmet. V tem primeru je prodajalec upravičen zahtevati od kupca zakupnino za uživanje zemlje; če pa je iz naslova odplačila prejel več, kakor bi znašala zakupnina mora razliko kupcu vrniti.

(Konec sledi)

* Glej »Jutro« št. 228, 230, 232, 235, 236, 237.

medklice in njegove odlične obrambne parade so žele gromko priznanje objektivne publike.

Ico Hitrec je bil junak. Z Gajerjem imata glavne zasluge za odličen uspeh rdečih.

— Napred Ico! je orilo vsevprek in sportni Zagreb je složno drukal za rdeče, samo da se izkažejo proti Beogradu. In Hitrec je garal za tri, preigraval odlično svoj napad, se togotil na nespretne svoje kolege, ki so zamudili že v prvem delu igre nešteto zrelih šans. Pa je imel tudi Glaser silno srečen dan, ko je dvakrat, trikrat obležal pred praznim golom in je sovražno usnje zgrešilo pot v mrežo.

— Djavole prokleto uhvati tvoju zvezdu, koja ti služi! so se drli nervozni kibici, ki jim ni šlo v glavo, da grešnika v njihovih očen spremlja tolikšna milost.

Hašk je zasluženo opravil svoje s prvakom in zrak se je tresel od navdušenega priznanja. Razpoloženje je doseglo višek, ko so prišli na igrišče Ljubljančani v belih dresih, živahno pozdravljeni.

Eto, bela Ljubljana. Ovde vragolijasta kiša i drek (doslovno), gore se Ljubljanci vesele snega i skijaju u Planici.

— Nema dugog Slamiča! pobedit ćemo! ugotavlja že prileten purgerski kibic. Glas mu je utonil v huronskem pozdravu, ki bi podrl Jeriho, ko so prišli na igrišče plavi.

Na razkvašenem blatnem jezercu je pričelo otipavanje za usnjem, dvakrat po 45 minut. Vroč dan za purgerske kibice.

— Napred purgeri! živio purgeri. Nemojte devalvisati plavu boju!

Deset minut kasneje: — Gledaj ti Ljubljance, kak očajno igraju! Bogami, nećemo lako dobiti bodove. Napred Lešnik, guraj Pleše!

Z desne grem v sredo, kjer so najglasnejši:

— Eto ti centerhalfa! Pa koji je onaj Slovenac? Pobire lopte kao siromče novce!

Pupo je žel zmerom več priznanja za neovirano gospostvo po sredi blatnega polja.

— Sta je to, purgeri! Golove ćemo, golove!

Logar v lepem stilu brani vse, tribuna vneto ploska.

Polčas. Na stajanju debata: »Gde su zlatna vremena Gradjanskog, kad je bilo na igralištu 12 do 15 hiljada gledalaca, Ak ne budu purgeri stisnuli zube, izgubićemo.«

Tribuna ploska vneto, vrnili so se Ljubljančani. Pričel se je boj za zmago, ki je ves čas visela v zraku. Purgeri so zmerom bolj izgubljali glave in žoge, Slovenci so gospodarili po blatu. Na purgerskem stojišču glasen preokret:

— Sramota za Hrvate i Zagreb! Kakav je to nogomet, purgeri! Šta radiš frajlica, pusti frizuru! Očeš, da ti donesu loptu na taniru! Bogami, izgubićemo. Kranjci su očajni i zdržljiviji, kao iz čelika! Pa gde su purgeri? Nema ih, jeste. Gle, gle, onog malog halfa, koji gura za dva.

Boncelj je bil junak in je žel ves drugi polčas velik aplavz.

— Napred Ljubljana, napred Janez! živili Slovenci, ori vsevprek. Šteta Bertoncele, da nemaš visoke frizure, so se vznemirjali, ko je neustrašni bek pobiral z glavo vse visoke žoge. Poslednjih deset minut vstajajo na tribuni in navdušeno ploskajo Logarju, ki odlično brani neverjetne žoge. Še malo in istočno stajanje se je razočarano izpraznilo...

— Kakav je rezultat? ustavi za prelazom šofer kolego, ki je peljal ljudi z igrišča.

— Sramota! Nula nula.

— Pa šta? Ja pitam za purgere i Kranjce.

— Jest, jest, se sklone nekdo iz avta, nula nula.

— Ajdi s njime djavole u 00! se razjezi purgerski šofer in požene dalje.

V kavarni. Natakarji debatirajo, dolgo ni nikogar k mizi.

— Kažu, da su Slovenci zaslužili i drugi bod. Pa su htjeli purgeri, da idu na turneju.

Pri kostanjarju purgerski naraščaj.

— Jel' s videl tréfere ljubljanskog centerfora! Kad bi pucao bliže, jao plavim za drugi bod.

Pri čistilcu čevljev je gneča.

— Da sam igrao ja, sa mojom bolnom nogom, neb otišli Kranjci sa bodom. Onako, ala jim vera, težko purgerima, kad idu po bodove v Ljubljanu!

★

Epilog: Lokalni patriotizem in nogometni antagonizem Zagreba se je v nedeljo izkazal v lepi luči. Publika je bila objektivna in napram Ljubljani prav dostojna. Morda doživi »istočna strana« purgerjev kdaj res bolj razvpite trenutke, topot je psihološki poizkus izpadel vsekakar v splošno zadovoljstvo. In ker je ljudski glas božja sodba so gornje resnične beležke realen obraz, pa vendar le še bleda senca nekdaj tako razgibanega življenja v sportnem Zagrebu.

OBRTNA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE D. D.
ZANATSKA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

Delniška glavnica Din 75,000.000·—
Udeležba države Din 30,000.000·—

PODRUŽNICA V LJUBLJANI
GAJEVA ULICA 6

Račun pri Poštni hranilnici št. 14003 — Telefon 20-30

sprejema na obrestovanje

vsaki čas razpoložljive vloge na tekoče račune po 3%, na vložne knjižice po 4% na leto;
vezane vloge na tekoče račune in na vložne knjižice
na 3 mesečno odpoved po 4½% in
na 6 mesečno odpovep po 5%.

Obresti se pripišejo glavnici 30. junija in 31. decembra.
Stare in nove vloge so vlagateljem na razpolago brez vsakih omejitev.
Za nalaganje denarja zahtevajte poštne položnice.

To je ostalo od univerze v Oviedu

Pogled na dvorišče, kjer je vse v neredu. Na svojem mestu je ostal edino spomenik..

Snaga in živila

Gnoj iz odpadkov — Nevarni bacilonosci

Znano je, da vsebujejo rastline in rastlinski deli, ki so v neposrednem stiku s poljsko ali vrtno zemljo, pogostoma jajčeca črevesnih črvov, ki pridejo v tla z gnojem iz živalskih odpadkov. Čeprav ti črvi po večini ne pomenijo direktne nevarnosti za življenje in jih zdravniška veda brez večjih težav spravi iz telesa, vendar povzročijo lahko težke bolezenske motnje.

Novejša opazovanja nas tudi uče, da morejo rastline, ki jih gnojimo z odpadki, povzročiti težka kužna obolenja, kakor kolero, legar in grižo. Osebe, ki so prebile legar, imajo v sebi n. pr. še mnogo klic te bolezni in jih izločujejo še dolgo časa. Takšni »bacilonosci« so tem nevarnejši, ker se svojega stanja ne zavedajo in ne pazijo vedno na potrebno snago.

Klice legarja in drugih kužnih bolezni ter jajčeca črevesnih črvov »zauživamo« pogostoma z živili, posebno pa, če so ta v surovem stanju in ne dovolj očiščena. Posebno pažnjo zahteva salata in jagode. Priporočljivo je, da ta živila temeljito operemo in vložimo potem v solno ali sladkorno vodo, da se morebitna jajčeca črvov nabuhnejo in počijo, vsekako pa je potrebna lažja mehanična odstranitev vsega, kar se jih drži. Dobro je tudi vedeti, da obstoji nevarnost onesnaženja tudi pri sadju, ki ni v neposrednem dotiku z zemljo. Dobro osnaženje, olupljenje in prekuhanje nas očuvajo marsikakšne bolezni.

Štedljivi kralj

Londonski listi poročajo, da se je kralj Edvard VIII. odločil za štednjo v vsakem pogledu. Tako je za vožnjo v Balmoral uporabil navaden brzi vlak in se odpovedal dvornemu vlaku. Ta vlak stane namreč 13 šilingov in 1 pence za miljo, kar pomeni strošek kakšnih 37o funtov za eno potovanje v Balmoral. Salonski voz, ki ga je najel kralj, pa velja samo 50 funtov, kar pomeni za vožnjo tja in sem prihranek 540 funtov šterlingov.

Novovrstno letalo

V Rimu so napravili te dni uspešne poskuse z novim dvokrovnikom, katerega zgornja krila oscilirajo okrog podolžne osi letala. To letalo si je izmislil in zgradil inž. Jona. Po njegovih navedbah omogoča posebno lahko in varno krmarjenje tudi ponoči in v megli, pa izključuje s svojim načinom vožnje nekatere pogoste nesreče. Avtomatično uravnava smerne motnje, ki jih povzročajo vetrovni sunki in drugi ozračni vzroki.

Penižkova zapuščina

Kakor poročajo iz Prage, je vdova po znanem češkem časnikarju in uredniku »Narodnih listov« Jožefu Penižku njegovo literarno zapuščino oddala literarnemu arhivu narodnega muzeja. Ta zapuščina obsega 12.000 kosov, večinoma Penižkovo korespondenco s politiki in publicisti. Na željo darovalke ostane vse to še pet let zapečateno.

Katastrofa s 37 mrtveci

Petdeset kilometrov od Bogote v Kulumbiji se je iztiril vojaški vlak. Izpod razbitin so izvlekli 37 mrtvih in okrog 50 ranjenih vojakov. Vlak je vozil proti vasi Quebra la Negra, kjer so bili razbojniki ubili več prebivalcev. Na visoki točki proge sta se odtrgala dva vagona in zdrknila z rastočo brzino po strmini nazaj ter skočila iz tira. Kakor vse kaže, gre za sabotažno dejanje.

Po 1900 letih nas spet obišče

Peta, po slovitem astronomu Peletieru odkrita repatica, se ta mesec tako približa zemlji, da bo v goratih predelih dobro vidna. Nje rep se bo po vsej priliki tudi dotaknil zemlje. Ta repatica se je mudila po računih učenjakov nekako ob Neronovem času zadnjič v bližini sonca. Umljivo je, da se astronomi dobro pripravljajo na njeno opazovanje.

Ras Nasibu umira

Iz Ženeve poročajo, da negušev najzvestejši prijatelj in sodelavec, ras Nasibu, ki je poveljeval južni abesinski armadi, umira. V Ženevi je bil, kakor znano, spomladi z negušem in je vodil abesinsko delegacijo. Boluje za tuberkulozo. Njegovo stanje se je zaradi razburjenj zadnjih mesecev tako poslabšalo, da so ga morali prepeljati v Davos. Zdravniki v Davosu pa mu ne vedo več pomoči.

Trajekt Dover-Calais

V ponedeljek so začeli obratovati med Dovrom in Calaisom novi železniški brodi. Otvoritev prometa je izvršil francoski poslanik v Londonu Corbin. S tem so ustvarili prvo direktno železniško zvezo med Londonom in Parizom, ne da bi bilo treba potnikom ostavljati spalne vozove. Na progi bodo vozile tri ladje, vsaka izmed njih bo lahko nosila 12 spalnih voz in poleg tega še 25 avtomobilov.

I V E R I

Boksači postanejo prej znameniti nego modroslovci, ki se bore za najgloblje dušne probleme.

Ljudje, ki doživljajo romane, jih ne znajo napisati, in tisti, ki jih pišejo, jih običajno ne doživljajo.

Zadnje dejanje islandske drame

Žrtve Charcotove odprave so pokopali v Parizu

Kakor smo že poročali, je francoska ladja »Aude« v Rejkjaviku sprejela na krov telesne ostanke dr. Charcota in tovarišev, ki so tragično preminuli na povratku z ekspedicije iz polarnih krajev ter utonili blizu islandske obale. Ladja je pripeljala krste v Francijo, kjer so položili junake islandske drame k večnemu počitku.

Pogreb je bil zelo svečan. Krste s telesnimi ostanki pokojnikov so najprej postavili na mrtvaški oder v katedrali Notre Dame, kjer se je od njih poslovila številna množica. Krsta voditelja ekspedicije dr. Charcota je bila v sredi med žrtvami. Pri pogrebu so se zbrali v cerkvi svojci pokojnikov, nadalje prezident države Lebrun, kardinal Verdier, člani francoske vlade in mnogi drugi odličniki. Danska vlada je poslala k pogrebu posebno zastopstvo.

Žalne obrede je opravil monsignor Meriot, osebni prijatelj pokojnega Charcota. Po ceremoniji so odnesli zastopniki francoske mornarice krste pred cerkev, kjer so bile razpostavljene čete francoske garnizije. Vojaštvo je izkazalo pokojnikom zadnjo čast. Poslovilni govor je imel državni podtajnik za znanstvena raziskovanja, prof. Perin. V pretresljivih besedah je poudarjal zasluge pokojnega polarnega raziskovalca in njegovih tovarišev za francosko znanost in ves kulturni svet. Tople besede je izpregovoril tudi o dr. Charcotu kot človeku. Potem so krenili žalni sprevodi na več strani, kajti žrtve polarne drame so pokopali na raznih pokopališčih. Dr. Charcota so položili k zadnjemu počitku na montmartreškem pokopališču. Preden so mrtvece dvignili na mrtvaški voz, so vsakega pozvali po imenu. Po vsakem takšnem klicu je odgovoril mornariški podčastnik: »Umrl za Francijo«. Za tiste, ki jih niso našli pa se je glasil odgovor: »Utonil v morju«!

Krste s telesnimi ostanki Charcotove odprave v salonu ladje »Aude«, ki je prepeljala žrtve polarne drame iz Rejkjavika v domovino

Escorial pri Madridu

Čete generala Franca in Mole se z vsakim dnevom bolj približujejo španski prestolnici, zato se z zanimanjem sprašuje svet, kakšna bo usoda slovitega Escoriala

Tajfun na Luzonu

Največji filipinski otok opustošen in razdejan

Kakor smo poročali med brzojavnimi vestmi, je obiskal največji filipinski otok Luzon strašen tajfun, ki je trajal tri dni. Vrtinčasti vihar, ki ga domačini imenujejo baquio, so spremljali nezaslišani nalivi, divji morski valovi, poplave in celo potresni sunki. Po dosedanjih vesteh so našli kakšnih sto trupel, toda število smrtnih žrtev bo še večje, ker pogrešajo na stotine ljudi.

Tajfun se je začel z nedolžno nevihto brez običajnih prvih znakov. Potem je začelo liti kakor o vesoljnem potopu, reke so v kratkem času prestopile bregove in začele svoje razdiralno delo. Obenem se je dvignil na morju mogočen val in se zrušil nad obalnimi predeli. Še hujše je bilo menda na ravnini v notranjosti dežele, kjer so velikanske mase vode dobesedno izprale zemljo do gole skale.

Hiše, gozdovi palm in pred vsem velikanske riževe plantaže so izginile. velike črede živine, ki so bile ponos province Pambanga, so večinoma uničene. Vse zveze med glavnim mestom Manilo, ki ga je le malo prizadelo in ozemljem katastrofe so pretrgane. Železniške proge so razdrte na stotine kilometrov. Tajfun je šel le malo kilometrov mimo Manile, ki je sicer malo poškodovana, a odrezana od sveta, tako da vzdržuje zvezo z njim le s pomočjo brezžičnih valov.

Ta katastrofa je imela za posledico še to, da je postala otvoritev nove transpacifiške letalske zveze San Francisco-Manila dvomljiva. Ogromni potniški hidroplan »China Clipper«, ki naj bi otvoril to zvezo, je dospel iz San Francisca le do otoka Wakea, tam se je moral ustaviti, ker je dobival iz Manile svarilne brezžične znake. Ker je ozračje še vedno razdivjano, ne more leteti naprej.

Ker je tajfun uničil vso žetev, se je bati, da bo nastala na otoku lakota. Kakšno škodo je silni požar povzročil plovbi, še ni dognano.

Tirolski Landru obsojen na smrt

Sodišče v Innsbrucku je obsodilo morilca žensk Marika, o katerem smo nedavno pisali v našem listu, na smrt na vešalih. Marik se je zagovarjal zelo samozavestno in predrzno, med razpravo se je cinično posmehoval in je bil agresiven do zadnjega. Državni tožilec ga je spričo njegovih dejanj žigosal za asocialnega človeka, ki se je igral samo s svojimi nagoni in se ni nikdar ustavil pred častjo in dostojanstvom žen ske. Na ta način mu je uspevalo, da se je približal zaupljivim ženskam z največjo brutalnostjo. Marik je priznal umor dveh žrtev. Sodišče ga je zaradi tega obsodilo na smrt na vešalih. Marik je obsodbo popolnoma hladnokrvno sprejel.

60 cigaret na dan

V Zedinjenih državah je umrla v starosti 11 let ga. Šarlota Demolière-Dampierre. Bilá je znana osebnost. Postala je zdravnica že v času, ko je bilo to za žensko še zelo nenavadno.

Bila je Rusinja, pa se je preselila na Francosko in se v drugem zakonu poročila s Francozom Demolièrom, s katerim je imela 11 otrok. Po njegovi smrti se je poročila v tretjič, in sicer z nekim Američanom, s katerim se je preselila v Zedinjene države. Kot zdravnica je zelo slovela, prav tako po svojih znanstvenih delih. Do zadnjega je bila čila in je pokadila po 60 cigaret na dan.

JESENSKO IN ZIMSKO BLAGO
ZA OBLEKE, POVRŠNIKE, PLAŠČE, SUKNJE itd.
V BOGATI IZBIRI NUDI
DRAGO SCHWAB
Ljubljana, Aleksandrova 7.
VELIKA ZALOGA KONFEKCIJE ZA GOSPODE IN DEČKE.

Sedemdesetletnik

Ramsay Macdonald, bivši predsednik angleškega ministrskega sveta, sedaj lord-predsednik tajnega sveta, je 12. t. m. obhajal 70 letnico rojstva

ANEKDOTA

Pri Beronu, izdajatelju »Pariške revije«, je bila zbrana nekega večera večja družba pisateljev, med njimi Dumas, Balzac, Merimée, Roqueplan. Med večerjo je sluga prijavil igralko Rachel. Beron je bil nanjo hud in je dejal slugi: »Reci, da me ni doma. V mojo hišo bodo smeli odslej samo spodobni ljudje.« Roqueplan, ki je Rachelovo zelo cenil, je na te besede odmaknil svoj stol, odložil servieto in dejal: »To bi nam morali pa prej povedati, da je to za nas vse poslovilna večerja«. Splošni smeh je Berona razorožil, sprejel je veliko igralko in se znjo pobotal.

VSAK DAN ENA

»O, kako sem vesela, da si prišla! Dovoli samo trenutek, da odklopim radio, ki pravkar oddaja najnovejša poročila.«
(»Söndagsnisse Strix«)

Novi poskusi za lečenje raka

Prof. M. Nevjadomski, ravnatelj eksperimentalne znanstvene klinike in laboratorija za onkologijo v Moskvi, je nedavno presenetil znanstveni svet z novimi uspešnimi poskusi za zdravljenje raka. Profesor Nevjadomski je nazora, da je rak parasitarna bolezen in da jo povzročajo virusi. Kakor na vsem svetu, tako tudi v Rusiji nasprotujejo zdravniki, osobito kirurgi, temu nazoru, smatrajoč raka za degeneracijo stanic. Naj imajo prav že ti ali oni, gotovo ne bo brez zanimivosti najnovejše poročilo prof. Nevjadomskega o uspehu njegovih poskusov.

Že stoletja išče ljudski um zaman pomoči proti raku. Morda smo zdaj prvič zelo blizu nadi, da se nam bo posrečilo najti sredstvo proti tej grozni bolezni. Morebiti bo zdravniška veda našla orožje proti nji v naftalanskem petroleju. Laboratorij, ki ga vodim, dela poskuse že pet let brez prestanka, da bi našel izvor raka. Zdaj skušamo lečiti bolezen z naftalanskim petrolejem na živalih, ki smo jim umetno vcepili raka. V 90 primerih od 100 smo take živali popolnoma izlečili. Z vsemi ostalimi metodami, ki smo jih preskušali prej n. pr. zdravljenje s svinčenimi solmi, smo dosegli v najboljšem primeru samo 25% ozdravljenj. Prišli smo do zaključka, da so zdravilna snov v naftalanskem petroleju ogljikovi hidrati. Pripomniti je treba, da predstava, ki jo imamo o običajnem petroleju ne velja za naftalanski petrolej. Slednji ne gori. Ne vsebuje niti gazolina, niti parafina in zelo malo, kakih 17% kerosina. Tega petroleja dosiej niso uporabljali za tehnične svrhe.

Naftalanski petrolej vsebuje mnogo katrana, asfalta, petrolejevih kislin in razmeroma mnogo žvepla in dušika. Razen tega so v njem sledovi aromatičnih ogljikovih hidratov. In ravno ti ogljikovi hidrati, izhajajoči od perhidroantracena, so njegova najdragocenejša sestavina. V njih je namreč zdravilna snov. Od kod jo imajo, je težko reči. Morda je tu nekoliko geoloških in bioloških činiteljev, ki so se združili, da so jo ustvarili.

Naftalanski petrolej se pridobiva na Kavkazu, nedaleč od mesta Baku. Po igri prirode se je znašla ta dragocena snov na zelo odljudnem kraju: v pustinji, pokriti s suho travo. Nekoč je tvoril tu iz zemlje pronicajoči petrolej luže in jezerca. Vanje so se hodili kopat domačini, da bi ozdraveli od svojih bolezni. Očividno so poznali zdravilno lastnost naftalanskega petroleja še iz pradavnih časov. Naj bo že, kakor hoče, okoli leta 1775. so ga začeli uporabljati tudi zdravniki za lečenje. Šele 100 let kasneje je na tem mestu ustanovil nemški inženir Jäger majhno tvornico za izdelovanje »naftovih zdravil«. Izvažal jih je v Draždane, od koder so jih prodajali po celem svetu. Med rusko-japonsko vojno so jih našli celo v telečnjakih japonskih vojakov. Vsak japonski vojak je imel škatljico Jägerjevih zdravil, ker so smatrali, da je to najboljše sredstvo proti ognojenju ran in zlasti proti tetanu. Naftalan, kjer se pridobiva ta petrolej, je zdaj izpremenjen v zdravilišče, kjer se zdravi revmatizem, ischias, kožne in ženske bolezni itd. Že iz tega se da zaključiti, da deluje naftalanski petrolej proti parazitom, povzročujočim kožne bolezni.

Jaz sem prepričan pristaš teorije, da raka povzročajo parasiti in sicer virusi, drobni mikrobi, ki gredo skozi vsak filter in ki pod mikroskopom niso vidni. Zato mi je seveda prišlo na misel, da bi naftalanski petrolej, ki deluje silno na mnoge bolezni povzročujoče mikrobe, morda lahko pomagal tudi v boju proti rakovemu virusu. Lotili smo se dela. Pet let smo preizkušali in preizkusili 40 različnih destilačnih frakcij, dokler nismo odkrili eno, ki se najbolj približuje zaželjenemu smotru: izleči namreč 90% rakastih tvorb na živalih v laboratoriju.

Dolgo je trajalo, preden smo našli način, kako dovajati posamezne preizkušene frakcije v kri. Naposled se nam je posrečilo, da smo jo zajeli v fino emulzijo, ki jo vbrizgavamo v kri.

Sedanjega rezultata devetdesetih odstotkov še ne smatramo za dokončnega. Toliko pa je gotovo, da je naftalanski petrolej zdravilen zaradi svoje kemične sestave. Razen raka, proti kateremu smo doslej delovali le na živalih in v laboratoriju, smo ugotovili že na ljudeh, da zatira vnetje in pospešuje celjenje pri ranah in poškodbah. Kar je posebno važno, je to, da smo dokazali nad vsak dvom, da ljudskemu organizmu prav nič ne škoduje. Ta njegova zelo važna lastnost nam je dala poguma, da smo šli korak dalje na poti proučevanja raka. Prenesli smo poizkuse z živali na človeka. Ko to pišem, smo začeli zdraviti nekoliko ducatov bolnikov. Nimam še pravice, da bi govoril o uspehu, dasi je že zdaj jasno, da so nekateri subjektivni znaki že zatrti. Upam, da bom do začetka prihodnjega leta lahko določno odgovoril na vprašanje, da li je veda našla način za ozdravljenje raka, ali pa smo našli samo važno specifično snov, ki olajšuje bolezenske simptome te pogubne bolezni.

Kulturni pregled

Praške kritike o Langerjevi vojni drami „Konjeniška patrola“

(K današnji premieri in Kreftovi režiji v ljubljanski drami)

»Dejanje Langerjeve drame je v celoti preprosto: šest ljudi gleda smrti v oči, se bori s trahom in upom, in umre drug za drugim junaške smrti. Koliko lepe in tople človečnosti je znal položiti Langer v moško tovarištvo, ki veže teh šest fantov in ostane neomajno do groba! Kako junaške se te dojmi njihova borba z grozo, ki si jo prikrivajo, kako ginljivi so dokazi medsebojne ljubeznivosti in nerodne nežnosti, ki jim pomaga preko najtežjih ur v življenju! Koliko preprostega in čistega čustva še živi v teh utrjenih vojakih, da morejo družiti v sebi dve navidezno nasprotujoči si čustvi: junaštvo in humanost! Pri Langerju je vse prežeto z intimno človečnostjo. Nima navade, da bi idealiziral svoje »brate«, nasprotno, z ljubeznijo riše natančno vse njihove človeške poteze, kot da bi jih hotel ohraniti, preden pritisne smrt pečat enakosti na vse.

Iz vsega, kar je nanesla vojna vanje, zna izluščiti jedro ki je ostalo nedotaknjeno, ter pokazati, da ne umre na odru samo šest vojakov, temveč šest ljudi, od katerih pomeni vsak zase samosvoj svet čustev in misli. To niso rojeni junaki, toda postanejo to, iz lastne volje in iz čuta za dolžnosti ter moško čast...«

»... Drama predstavlja radi svoje preprostosti veličastno epopejo požrtvovalnega tovarištva in bratstva čeških legionarjev na njihovem umiku iz Sibirije. Langerjevo delo presega po svoji pesniški koncepciji in izdelani kompoziciji ne samo avtorjeva dosedanja dela, temveč ga smemo upravičeno prištevati med najizrazitejša dela nove dramatike. Tragični momenti se menjavajo s prizori, polnimi neposredne, humorno-prisrčne človečnosti. Dejanje drame je najbrže resničen, toda tipično dramatičen dogodek iz vojne...«

»... Izkušeni poznavalec odrske učinkovitosti se druži s pesnikom, ki mu ni samo do odrskih efektov ali dokumentarne retrospektive, temveč do globljega smisla dogodkov, do njihovne izven časovne, torej aktualne perspektive. Ni vsakemu avtorju dana sreča, da bi ustvaril življenju delo, v katerem bi dal izraza vsemu, kar mu polni srce, na tako preprost, jasen, zgoščen in dovršen način...« Tako pišejo o Langerjevi drami »Prager Presse«, »Pravo Lidu« in »Narodni listy«.

S P O R T

BSK v Ljubljani

V nedeljo bo na igrišču Primorja zaigral večletni in tudi sedanji državni prvak v nogometu.

Prihodnjo nedeljo bo gostoval v Ljubljani državni nogometni prvak. Naša enajstorica bo imela v gosteh moštvo, ki na vseh igriščih, doma in na tujem, žanje mnogo oduševljenega priznanja lepe nogometne igre.

V letošnjem državnem prvenstvu je imel BSK po visoki zmagi nad Concordio v Zagrebu manj sreče proti lokalnemu rivalu Jugoslaviji in Hašku, katerima je moral pustiti obe točki. Prav zaradi tega postaja srečanje BSK z Ljubljano tem zanimivejše. Saj je nedavno naša enajstorica prepričevalno odpravila Jugoslavijo in proti Gradjanskemu, ki je nedeljo prej porazil Haška s 4 : 0, odnesla iz Zagreba dragoceno piko.

Moštvo BSK ima razlogov dovolj, da se bo v Ljubljani na vso moč potrudilo za zmago. Ligino kolo se okreče in če državni prvak riskira še nekaj točk — zbogom prvenstvo. In ker bo Ljubljana, doslej še nepremagana, hotela istotako potrditi svoj dober sloves, bo silno zanimivo srečanje privabilo na igrišče Primorja tisoče sportnikov iz Ljubljane in z dežele.

Nedelja, 18. t. m. bo praznični višek našega nogometa!

Lahkoatletski dan SK Ilirije

ki je bil preteklo nedeljo preložen zaradi skrajno neugodnega vremena, *bo v nedeljo, 18. t. m.* in bo obsegal vse za prvič nameravane prireditve.

Dopoldne

ob pol 11. bo na telovadišču ljubljanskega Sokola v Tivoliju, lahkoatletski dvoboj SK Ilirije in SK Maratona iz Zagreba, ki pride v Ljubljano s svojo kompletno ekipo, v kateri nastopijo mnogi znani prvaki in tudi državni reprezentanti. Inž. Branko Kallay, ki se je te dni vrnil od vojakov, nastopi poleg Ferenščaka, Doršiča in vseh ostalih odličnih atletov, ki bodo Ilirijanom gotovo trd oreh. Domačini bodo seveda tudi postavili na start vse svoje preizkušene pa tudi mlajše moči tako, da bodo številni prijatelji kluba in lahke atletike lahko prišli na svoj račun četudi je, kakor se zdi, o zadnja prireditev v letošnji sezoni. —

Popoldne

bo s pričetkom ob 15. tudi na telovadišču ljubljanskega Sokola *nastop juniorjev — lahkoatletov*, kjer bodo razen juniorjev prireditelja nastopili še naraščajniki vseh ljubljanskih klubov, ki so se vabilu Ilirije odzvali že zadnjič. Sodelujejo klubi Primorje, Planina in Korotan in se tako tudi popoldne obeta prava revija našega lahkoatletskega naraščaja. Za zadnjo nedeljo kupljene vstopnice ostanejo v veljavi, dobijo pa se še nadalje v predprodaji pri članih sekcije, na dan prireditve pa pri blagajnah. Cene so propagandno nizke.

V nekaj vrstah

O udeležbi Jugoslavije v tekmah za srednje-evropski pokal prihodnjega leta se je šušljalo že precej dolgo, zdaj pa se zdi, da je stvar skoro dozorela. Po zadnjih vesteh so sedaj tudi Italijani zavzeli stališče glede bodočega sodelovanja v tej veliki konkurenci leta 1937. Italija bo predlagala, naj v bodoče igrajo za srednjeevropski pokal po tri moštva iz Avstrije, Češkoslovaške in Madžarske, dve moštvi iz Švice ter po eno iz Jugoslavije in Rumunije. Ker sta Avstrija in Madžarska sporazumni s tem načrtom in se mu bo gotovo pridružila tudi Češkoslovaške, se lahko smatra, da bo Švica propadla s svojim predlogom za eliminiranje Jugoslavije in Rumunije iz tega tekmovanja. Dokončno se bo o tej reformi razpravljalo 31. t. m. v Pragi.

V novi upravi JLAS, ki je bila po tolikem hrupu izvoljena preteklo nedeljo, se je že začelo podirati. V teku zadnjih dni so podali ostavke že 4 odborniki, med njimi tudi drugi podpredsednik dr. Manojlović. Vse jim bo sledilo še nekaj drugih. Po vsem tem bo imela nova opozicija na ponovni izredni skupščini precej lahko delo.

Nedeljsko tekmo med BSK in Ljubljano bo sodil g. Kap iz Sarajeva.

I. kongres zimsko sportnih delavcev Jugoslavije. Pokroviteljstvo nad kongresom je prevzel minister za telesno vzgojo naroda dr Josip Rogić. Kongresni odbor JZSS objavlja obenem, da je prometno ministrstvo odobrilo polovično vožnjo na železnici ob priliki kongresa. Udeleženci kongresa naj kupijo na odhodni postaji celo vozno karto in železniško legitimacijo obr. K. 13; cela vozovnica velja za brezplačni povratek s potrdilom JZSS na železniški legitimaciji, da so se udeležili kongresa. Popust velja od 22. do 28 oktobra t. l. za vse vlake razen ekspresnih.

JZSS — Zbor smuških učiteljev. Redna seja in sestanek članstva drevi ob 20.30 v savezni pisarni. Radi važnosti naj se gg. odborniki udeležijo polnoštevilno in točno. — Tajnik.

Smučarski klub Ljubljana priredi za odrasle smučarje, dame in gospode, brezplačen gimnastičen tečaj kot kondicijski trening za zimo. Udeležba brezplačna za vsakega smučarja ne glede na pripadnost kluba. Gimnastika bo vsak petek v telovadnici klasične gimnazije v Tomanovi ulici ob 19.15 do 20. Pričetek 16. t. m. — Klub opozarja ponovno vse svoje tekmovalce, da bo kondicijski trening zanje vsak ponedeljek in četrtek od 18.45 dalje v telovadnici klasične gimrazije. Kdor se ne udeležuje gimnastike, ne bo imel dostopa v tečaje.

SK Ljubljana. Danes od 15.30 dalje obvezen trening prve skupine. Igramo na dva gola.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Danes bo od 17. dalje trening na igrišču. Igralke morajo biti v garderobi najkasneje ob 16.45. Po treningu razgovor o zimskem treningu in določitev ur zanje. Za vse, ki so do 18. zadržane, bo v posebni sobi kavarne Evropa ob 18.30 sestanek.

ŽSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 19.30 seja poslov. odbora nog. sekcije v klubskem lokalu.

SK Slovan (nogometna sekcija). Drevi ob 20. važen sestanek I. moštva in juniorjev pri Kruišiču. — Načelnik.

SK Jadran — Če bo lepo, trening vseh igralcev od 15. dalje.

Radio

Četrtek, 15. oktobra

Ljubljana: 12: Debussyjeve simfonične pesnitve na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Operni zbori na ploščah. — 14: Vreme, borza. — 18: Samospevi gdč. Gnus Mire. — 18.40: Slovenščina za Slovence (g. Rudolf Kolarič) —19: Čas, vre[illegible] pored, obvestila. — 19.30 [illegible] avanje Sokola kraljev. Jugo[illegible] Zanimivosti. — 20: Naro[illegible] spremljevanju Kmečkega tria p[illegible] Svetozar Banovec. — 20.45: Plošče. — 21.15: Plesne skladbe za dva klavirja (gdč. Hrašovec Silva in Šaplja Božena). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert kvarteta pihal.

Beograd 18: Dvospevi. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Orkestralna glasba. — 21.20: Plošče — 21.30: Narodne pesmi. — 22.20: Lahka glasba. — *Zagreb* 17.15: Koncert orkestra. — 20: Prenos iz Beograda. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — *Praga* 19.25: Koncert orkestra. — 20.05: Zvočna igra. — 22.15: Orkester in solisti. — *Varšava:* 19.20: Lahka godba. — 20.10: Moniukkova opera »Zakleti grad«. — 23: Plošče. — *Dunaj* 12: Koncert orkestra. — 16.05: Plošče. — 17.25: Koncertna ura. — 19.30: Zborovski koncert. — 20.30: Dunajski večer. — 22.20: Neznane mojstrske pesmi. — 23.15: Plesni orkester. — *Berlin* 19.15: Klavirski koncert. — 20.10: Plesni večer. — 22.30: Lahka glasba. — *München* 19.15: Komorni koncert. — 20.10: Večer sodobne vedre glasbe. — 21.10: Orkestralni koncert. — 22.45: Melodije za lahka moč. — *Stuttgart* 19: Zvočne slike z manevrov. — 20.10: Mešan program. — 20.40: Kmečka glasba. — 21.35: Iz Verdijevih oper. — 22.30: Pesmi. — 23: Zvočna igra. — 24. Nočni koncert. — *Rim* 17.15: Komorna glasba. — 20.45: Prenos Mozartove opere »Cosi fan tutte.«

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 20. uri

Četrtek 15.: Konjeniška patrola. Premierski abonma (5).
Petek, 16. oktobra: Zaprto.
Sobota 17.: Konjeniška patrola. Red A.

*

O P E R A

Začetek ob 20. uri

Četrtek 15.: Pod to goro zeleno... Opereta Red Četrtek.
Petek, 16. oktobra: Zaprto.
Sobota 17.: Ples v maskah. Premierski abonma.

V Langerjevi vojni drami »Konjeniška patrola« nastopijo v glavnih vlogah: Levar, Potokar, Jan, Jerman, Sancin, Lipah, Skrbinšek, Drenovec, Pianecki, Bratina, Plut. Godi se v Sibiriji februarja meseca 1919. leta. Režiser: Bratko Kreft. Inscenator: inž. Franz.

Beneševa revialna opereta »Pod to goro zeleno...« V glavnih vlogah: Župevčeva, Poličeva, Smrkolova ter Gorski, Peček, Zupan, Frelih in Jelnikar. Dirigent: dr. Švara. Režiser: Vera Balatkova k. g.

Premiera Verdijeve opere v petih dejanjih »Ples v maskah«. Delo spada med najsilnejše Verdijeve umetnine ter obeta v obeh zasedbah, ki jih pripravlja opera, enako zanimive predstave. Načrte za inscenacijo je napravil inž. Franz, režijo vodi prof. Šest, muzikalno vodstvo pa ima dirigent Anton Neffat. Premierska zasedba je sledeča: Rihard Gostič, Amelija Oljdekop, Renato Janko, vedeževalka Kogejeva, paž Ribičeva, Silvano Kolacio, Tom Zupan, Samuel Petrovčič.

Mariborsko gledališče:

Četrtek, 15.: Prva legija. C.
Petek, 16.: Zaprto.
Sobota, 17.: Poljubljanje v dolini šentflorjanski. A.

Rečem Vam: "TA HRANA ZA KOŽO Z BIOCELOM JE ČUDOVITA!"

Moj zdravnik mi je dejal, da se Biocel, vsebovan v tej posebni hrani za kozo, pridobiva iz skrbno izbranih mladih živali. Globoko prodre v kožo in dovaja ji hrano, ki je potrebna, da postane čvrsta, sveža in mlada. Biocel je iznašel neki glasoviti profesor dunajskega vseučilišča. Zdaj je Biocel kombiniran z rožnato kremo Tokalon baš v pravem razmerju, da lahko redi kožno tkivo. Uporabljajte to kremo zvečer, zjutraj pa uporabljajte belo kremo Tokalon. V 3 dneh Vam bo pokazala pot, da se rešite napak svoje polti in ohlapnih mišic lica. Pri poizkusih, ki jih je dr. Stejskal napravil na kliniki dunajskega vseučilišča pri ženah od 55 do 72 let, so gube izginile v roku šestih tednov.

Javna zahvala.

Podpisanima **Milošu in Zdenku LEVIČNIK**, posestnikoma v Kamniku, Graben št. 12, je 13. septembra 1936 požar uničil gospodarsko poslopje. Zavarovalnica **»JUGOSLAVIJA«** je takoj odredila cenitev, ki jo je izvršila v najino največjo zadovoljnost. Zato si štejeva v prijetno dolžnost, da se tej domači družbi javno zahvaliva, ter jo toplo priporočava.

KAMNIK, dne 3. oktobra 1936.

MILOŠ LEVIČNIK.
ZDENKO LEVIČNIK.

VELIKA ZAVAROVALNA DRUŽBA

išče mlajšo izkušeno moč za vodstvo elementarne stroke kot pomočnika ravnatelju.

Pismene ponudbe s curriculum vitae pod »Napredek 620« na Propaganda a. d. prej Jug. Rudolf Mosse a. d. Beograd, pošt. pret. 409. Diskrecija zajamčena.

†

V globoki žalosti sporočamo, da nas je naša dobra in ljubljena soproga, mati, sestra, babica in tašča, gospa

Marija Lavrenčič, roj. Obreza

v torek 13. t. m., v 75. letu starosti, za vedno zapustila.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, 15. t. m. ob 5. uri pop. izpred pokopališke cerkve pri Sv. Križu.

Ljubljana — Postojna, 14. oktobra 1936.

JOSIP LAVRENČIČ, soprog;
Mica Pehani, hči; Zofija Šerko, rojena Obreza, sestra; Tanja, Nada, Borut Žerjav, Marko, Ljerka, Andrej, Metka, Alenčica Lavrenčič, Peter Žiža in Breda Pehani, vnuki; univ. prof. ing. Igo Pehani, zet; Mary in Anny Lavrenčič, snahi ter ostalo sorodstvo.

†

Javljamo tužno vest, da je naš dobri ljubljeni sin, brat, stric, gospod

JAKOB KMETIČ

ABSOLVIRANI JURIST,

danes, dne 14. oktobra 1936, ob pol 6. uri zjutraj v 47. letu starosti, previden s svetimi zakramenti mirno v Bogu zaspal.

Pogreb dragega bo v petek 16. oktobra ob pol 10. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče v Mengeš.

TRZIN, dne 14. oktobra 1936.

ŽALUJOČI OSTALI.

Naznanjamo tužno vest, da so nam umrli naš ljubi dobri ata in stari ata, gospod

FRAN JENKO

MEŠČAN LJUBLJANSKI

v častitljivi starosti 82. let, po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti.

Na zadnji poti spremimo nepozabnega danes v četrtek 15. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Gosposvetska cesta 14, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Sisak, Wiener Neustadt, 13. okt. 1936.

Užaloščene rodbine:
JENKO, HEBEIN, MOHAR, ČULK.

A. Poltzer: 19

Pot brez cilja

Roman

Drugače bi bil staremu ničemurniku privoščil zmagoslavje. Toda podla beseda, ki mu gotovo ni bila po naključju ušla, me je razjezila. Brez besede sem vzel pištolo.

Lawrence, ki je bil prepričan, da ga ne bom prekosil, je pokrovitelj sko zaklical: »Počakajte, da se ptice približajo!«

Z levico držeč za orožje, sem segel z desnico v žep. Niti malo nisem mislil na to, da bi moril nedolžne živali.

Ko sem vzel desnico iz žepa, sem držal v njej dva bakrena novca. Lawrence in Milica sta me presenečeno pogledala. Ne da bi kaj rekel, sem vrgel novca v zrak. Vsak je lahko videl, kako sta šinila kvišku. Še preden sta dosegla vrhunec svoje navpične poti, sta počila moja strela. Zadeta novca sta v širokem loku zletela v morje.

Izraz Lawrenceovega obličja ni bil ravno duhovit. Nazadnje je zajecljal: »Le kako ste to napravili ...?«

»Strašno preprosto! Pomeril sem na novca in sprožil. Vse ostalo je šlo samo po sebi ...« Z naslado sem užival svojo zmago.

Ko sem pa prestregel Miličin svetli pogled, me je bilo nekoliko sram. Saj jima nisem bil nikoli povedal, da sem mnogo let dan za dnem uganjal takšne umetnije. Z desnico sem tiste čase zadel po tri in po štiri novce. Vendar me je veselilo, da se mi je bila umetnija posrečila, zakaj — bodimo odkriti — enako lahko bi mi bila izpodletela.

Kmalu po večerji sva imela z Lawrenceom buren nastop. Že nepričakovani izid najine strelske tekme ga je bil razdražil.

Slišal sem ga, kako je hodil po vsej ladji in zmerjal in godrnjal. Drugače se za vodbo jahte ni bogvekaj menil, ampak se je popolnoma zanašal na svojega irskega kapitana. Zdaj si je dajal duška s tem, da je v predniji kajuti, v strojnici in zemljevidnici, skratka povsod, kamor ni drugače nikoli stopil, grajal vse mogoče in nemogoče. Ker pa ni imel o pomorskih vedah niti pojma, mu ni nihče oporekal.

Ko sem prišel k večerji, sem videl, da je bil moral Lawrence popiti že precejšnje število tistih krepkih šilc, s katerimi si je izpodbadal tek do jedi.

Znamenj se ni manjkalo.

Jedel je nenavadno malo, zato je pa tem več pil. Ves čas večerje je vladala za mizo moreča tihota. Strežajevi rahli koraki so bili vse, kar je slišal. Še preden je bila večerja končana, je Lawrence vstal.

Mislil sem, da se ne bo več vrnil, zato sem se globoko oddahnil.

Prisotnost napetega in dostojanstvenega strežaja je dovoljevala meni in Milici samo običajne, nepomembne razgovore. Ko je pa mož s posodo zapustil salon, me je Milica hitro prijela za roko.

»Ste hudi?« je tiho vprašala.

Kaj sem mogel odgovoriti?

Da nisem hud, da sem le strašno razočaran ...

Ne da bi izpustila mojo roko, je Milica stopila k meni. Obstala je tik zraven mojega stola, tako blizu, da sta se najini glavi malone dotikali. V tem položaju naju je presenetil Lawrence.

Šele pozneje sem se spomnil, kaj si je moral misliti: da sva se poljubljala.

Američan je temno zardel; v prvem trenutku sem se bal, da ga ne bi zadela kap. Odprl je usta, kako da bi lovil sapo. Sovraštvo mu je zasršalo iz oči.

»Lopov!« mi je kriknil v obraz.

Pesti so se mi skrčile. Pogled mi je nehote obvisel na desni spodnji polovici Lawrenceove čeljusti, kamor naj bi v naslednjem trenutku priletela moja pest.

»Nikar ne!« je šepnila Milica.

V njenem glasu je bil strah. Ali se je bala zame ali za Lawrencea? Vse eno je bilo. Pesti so se mi razklenile.

Ne da bi pogledal Lawrencea, sem krenil proti vratom. Že sem bil zunaj salona, ko me je dohitelo nekaj prostaških psovk. V hipni togoti sem se obrnil, da bi ga vendar že s pestjo naučil spodobnosti. Bil je večji od mene in tudi težji, a vendar sem ga v duhu videl, kako bo kakor vreča telebnil na tla.

A prišel sem samo do vrat.

Milica mi je stopila na pot. »Ne storite mu ničesar, srčno napako ima,« mi je zamrmrala.

Naj bo, sem pomislil, čeprav je vse vrelo v meni. Zakaj Lawrence je še vedno lajal. On nekod se je prikazala strežajeva črna postava.

Scer se je takoj umaknil, a vendar sem videl zaničljivo črto na njegovem drvenem, negibnem obrazu.

Milijonarjevo razsajanje je bilo privabilo nekaj mož posadke. Ko sem stopil na palubo, so jadrno prhnili vsakseb. Hladni veter je moji razgreti glavi dobro del. Spet sem jel pametno misliti. Sklenil sem, da se ne ganem iz svoje kabine, dokler ne priplovemo v Bejrut.

12. poglavje

Ko sem zamišljen prebil na temni palubi kako uro, sem šel dol. A komaj sem bil nekaj minut v kabini, me je izpreletelo: nekdo je rahlo trkal na vrata. Hitro sem stopil k vratom in jih odprl. Milica je stala pred menoj.

Preden sem utegnil kaj reči, je stopila v kabino in naglo zaprla za seboj.

»Milica«, sem zašepetal.

Nehote sem jo ogovoril s tem imenom. Ona menda niti opazila ni. Njen lepi pravilni obraz je bil nenavadno bled. Rahel, komaj opazen drget v kotičkih ust je pričal o njenem razburjenju. Za trenutek je prisluhnila proti hodniku, nato pa hitro dejala: »Za vsako ceno moram govoriti z vami!«

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo **službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.—** za vsako besedo, Din 3.— davka **za vsak** oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje **naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo,** Din 3.— davka **za vsak** oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje **naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—**

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.·** v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Dva predilca
izurjena na selfaktorju, dobita takoj stalno mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Selfaktor«. 24705-1

Gospodično (bono)
iščem k 2let. in 5let. otrokoma, s perfekt. znanjem nemščine, v starosti 17—23 let za november. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Otrokoljubna«. 24706-1

Šiviljo
potrebujem na dom za krpanje perila. Stari trg 22/I. 24712-1

Sobarico
k otrokom, staro 25 let — išče hotel Metropol, Ljubljana. 24684-1

Prodajalko
mlajšo, za trgovino z meš. blagom, vešča aranžiranja izložb, potrebujem za takoj. K. Koželj, Tržič. 24674-1

Trgovski pomočnik
v kolonialni, špecerijski in delikatesni stroki vsestransko verziran, z večletno prakso, sposoben samostojnega vodstva trgovine, — dobi stalno mesto. Reflektira se le na prvovrstno moč z uglajenim nastopom in zmožno kavcije. Prednost imajo neoženjeni v starosti od 25 do 35 let, ker je v hiši na razpolago samsko stanovanje, ter zmožni poleg državnih jezikov tudi nemščine in po možnosti italijanščine. Ponudbe z navedbo vseh dosedanjih mest in zahtevkov na ogl. odd. Jutra pod šifro »Eksistenca«. 24683-1

Kmečko dekle
ki je vajeno tudi šivanja, sprejmem za hišna dela. — Florjanska ul. 16. 24689-1

Vdova - ločenka
do 35 let, ki je že bila natakarica in zna hišna dela, dobi službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24695-1

Med mestom in deželo
posreduje Jutrov mali oglasnik

Službe išče

Učiteljska abiturientka
z dežele, z odličnim uspehom, vajena dela, išče službe kot vzgojiteljica ali kaj primernega. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Delati hoče« 24434-2

Brivski pomočnik
vešč vseh v moško spadajočih del, išče službo. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dobra moč«. 24692-2

Zaslužek

Vsako prepisovanje na stroj
prevzamem na dom. Naslov pustiti v ogl. odd. Jutra. 24681-3

Vajenci (ke)

Vajenca
za trgovino z mešanim blagom, iščem. K. Koželj, Tržič. 24677-14

Pouk

Nemško govoriti in teorijo
se nauče vsi po moji najboljši metodi. Posamezni in v skupinah — Informacije od 10 — pol 12 in zvečer. Gregorčeva ul. 7, pritl. desno. K Ljutova. 24521-4

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

2 železna nosilca
(stebra, lito železo) naprodaj. Poizve se: Ljubljana, Starj trg 32. 24614-6

Avto, moto

Motorno kolo
250 do 350 ccm, z elektr. razsvetljavo, novejše tipe, v brezhibnem stanju, kupim. V račun dam 1 novo moško in 1 novo žensko kolo. Ostalo po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24697-10

„HOHNER"
najpopolnejše harmonike sveta
GENERALNO ZASTOPSTVO
F. SCHNEIDER
Zagreb, Nikolićeva ul. 10.

Sadje

Kupujem jabolka
na vagone, mešana (Wirtschaftsäpfel) in namizna. Pismene ponudbe pod 41240 na Publicitas, Zagreb. 24672-34

Jabolka
za kompot Din 1.50 kg — prodaja trg. Schweiger — Tavčarjeva 4. 24691-34

Pohištvo

Jedilnico in spalnico
moderno, čisto novo, kak. orehovina, platno, porcelan, kristal, prodam zaradi selitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ravno pohištvo«. 24680-12

Oblačila

Zimski suknjič
nov, ševile, obleko, prodam za polovično ceno. Naslov v vseh posl. Jutra. 24708-13

Kupim

Berkel tehtnico
ali druge firme, računarico in železno postelje, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Berkel«. 24709-7

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE juvelir
Ljubljana Wolfova ulica 1

Kapital

Bančne, kreditne
in denarne posle, nakup in prodajo hranilnih vlog, izposluje najugodneje takoj v gotovini
Al. Planinšek
Ljubljana, Beethovnova ul. štev. 14. Telefon 35-10. 214-16

Bančno kom. zavod
Maribor, Aleksandrova 40, izvršuje najbolje nakup in prodajo
HRANILNIH VLOG
vseh denarnih zavodov. Za odgovor Din 3 znamk. 240-16

Hranilno knjižico
Mestne hranilnice Ljubljana, 140.000, prodam takoj. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Gorica«. 25664-16

Hranilno vlogo
Mestne hranilnice ljubljanske, prodam za takojšnjo gotovino najboljšemu ponudniku. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »100.000«. 24702-16

Hranilna knjižica
Posojilnice v Zagorju 110 tisoč, se takoj zamenja za hranilno knjižico ljubljanskega ali celjskega zavoda, ali se proda. Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I. nad. 24700-16

Obrt

Kožuhovino
vseh vrst, najugodneje kupite in Vam strokovno izdela Josip Dolenc. — Ljubljana, Sv. Petra c. 19. Telefon 22-62. 233-30

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Brivnico
prodam ali dam v najem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24688-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

V centru Celja
naprodaj enonadstropna hiša. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24710-20

Gostiln. koncesijo
za Ljubljano, takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24678-30

Hiša
s staro, vpeljano trgovino in točilnico na Bledu, ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24595-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Dvosob. stanovanje
kletno, oddam 1. novembra. Vprašati: Beljaška ul. 28, visokopritl., Šiška. 24619-21

Dvosob. stanovanje
s kuhinjo in pritiklinami, oddam 1. novembra, Novosel, Celovška 70. 24686-21

4-sobno stanovanje
z vsem komfortom, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24682-21

Enosob. stanovanje
oddam 1. novembra. Ciglarjeva ul. 29. 24356-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Veliko sobo
opremljeno ali prazno, lepo, zračno, oddam takoj solidni stranki nasproti banske uprave. — Jerkič, Bleiweisova št. 15/II, vrata 14. 24621-23

Sobo
s posebnim vhodom, oddam boljši osebi. Sp. Šiška, Jezerska 6. 24704-23

Opremljeno sobo
sredi mesta, oddam nedijaku. Poseben vhod, elektrika, parket. Prečna ul. 8, zraven menze in kopeli. 24703-23

Prazno sobo
oddam takoj ali 1. novembra. Novi trg 5/II. levo, od 1.—3. ure. 24701-23

Lepo sobo
v centru, oddam gospodu, dijakinji ali dijaku. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24685-23

Lepo sobo
oddam gospodu, najrajši uradniku. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24679-23

Blago za zimske suknje
kamgarni, sportni ševioti
Velika izbira, nizke cene!
R. MIKLAUČ
»PRI ŠKOFU«
LJUBLJANA
Lingarjeva ul. — Medarska ul. — Pred škofijo

Opremljeno sobo
oddam takoj ali novembra. Resljeva cesta št. 3/II, nad. levo. 24693-23

Solnčno sobo
opremljeno, blizu Zvezde, oddam takoj gospodični ali gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24690-23

Sobo
lepo opremljeno, s celotno dobro oskrbo, oddam po nizki ceni 2 osebam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24687-23

Sobo
lepo, solnčno, separirano, pred sodnijo, oddam z vso oskrbo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24694-23

Dve sobi
parketirani, vezani, s strogo separiranim vhodom s stopnišča, oddamo. Naslov v vseh posloval. Jutra. 24699-23

Sobe išče

Opremljeno sobo
v centru, po možnosti s centralno kurjavo, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalen in točen«. 24777-23a

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Hubertus
nepremočljiv za vsakega Din 250.- in vsa druga oblačila po neverjetno nizkih cenah pri
PRESKER-JU,
Ljubljana,
Sv. Petra c. 14.

Velika engros tvrdka bi dala v komisijo dvokolesa in šivalne stroje za prodajo na drobno. — V poštev pride samo večja tvrdka v Ljubljani z lepim lokalom (stroka postranska reč). - Ponudbe na ogl. odd. pod »Kolo«.

TRTNI ČEPIČI
petih čudes grozdja

(Muscat I. Oliver, Muscat kraljica vinogradov, Muscat supr. Mathias Jovana, Kraljica Jelisaveta in Bernat Jovan) kakor tudi drugih 100 raznih namiznih in vinskih vrst. Najplemenitejše sadje. Vse zajamčene vrste.

Navodila za sajenje ops vrst in glavni poučni katalog pošljemo brezplačno
Akad. dipl. višji vrtnar HIRSCHL VLADISLAV I DRUGOVI,
Velika trtje- in sadjereja.
Subotica, Trg Cirila in Metoda 7, tel. 66.

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Moji zobje so taki, kot da mi je 20 let

Samo oni, ki so že od rane mladosti vedno uporabljali PASTO ZA ZOBE GIBBS, morejo to potrditi.

Specijelno milo, ki ga vsebuje PASTA ZA ZOBE GIBBS:

.... razkraja mastne ostanke, ki se nabirajo na zobeh,
.... nevtralizira kislino v ustih in preprečuje na ta način kvarjenje zob,
.... ohrani zobe zdrave in popolnoma bele, ne da bi najmanj kvaril sklenine.

Zato torej se najboljši specijalisti zobne higijene ne branijo priporočati

Telefon 2059
Suha drva, premog, karbopakete dobite pri
I. POGAČNIK
Bohoričeva ul. št. 5.

Že TISOČI so si REŠILI LASE s KOZMETIČNO TEKOČINO
„MORANA"
KUPITE JO TAKOJ, prijetnega je in nežnega vonja. TAKOJ izginejo prhljaj, vse kožne neprijetnosti. Krepi korenine, izpadanje las preneha. LASJE zrastejo na GOLEM mestu.
Pošljemo po povzetju, steklenica Din 40. Poštnina in paket Din 7.
MODERNA KOZMETIKA, Split.
Če ne boste z rezultatom zadovoljni, vrnemo denar!

PRODA SE

gozdno veleposestvo z dvorcem Puchenstein pri Dravogradu.

Posestvo sestoji iz 225 oralov v enem kosu. Od tega 200 oralov 30—80 letni pretežno jelov in bukov gozd za sečnjo, ostalo travniki, polje, pašniki, sadovnjaki in parki. V sredini posestva velik luksuzno zgrajen dvorec z 32 lepimi prostori. Prostori dvorca parketirani in lamberirani. Stropi v štukaturi W. C. engliš. Elegantne kopalnice. Vsi prostori imajo dragocene starinske peči. Pri dvorcu lepo zaraščen koniferni park z ribnikom. Poleg ribnika ledenica. Prekrasna kapelica iz 17. stoletja. Nedaleč od dvorca so nameščena vsa potrebna gospodarska poslopja, ki sestoje iz dveh stanovanj za ekonomski personal, betonirane staje za 12 glav, svinjaki za 40 glav, gospodarska kuhinja, zgradba za 20 vagonov sena in 2 mali leseni hiši za gozdne delavce. Razen tega velika garaža, pralnica s krušno pečjo, stanovanje za šoferje in vrtnarje. Vsa poslopja so v najboljšem stanju. V vseh zgradbah lastni vodovod. Lastni ribolov ob 6 velikih potokih in 20 kilometrov ob Dravi.

Izredna dobra lega za izvoz lesa iz gozda s splavi ali železnico. Dobre ceste, železnice in reka Drava pod posestvom. Posestvo je oddaljeno 10 minut hoda od železniške postaje. Dravograd-Meža in 15 minut od Dravograda. Telefon, pošta, telegraf. Najugodnejše železniške zveze na vse strani. — Posestvo lahko služi za letovišče, ekonomijo, sanatorij, ozdravilišče za rekonvalescente, šolo, samostan ali slično. Posestvo je neobremenjeno in zavarovano.

Detailne informacije daje: **Franjo Prettner, Sisak, Jugoslavija**

Parketne deščice, trstje za strope, asfaltno strešno lepenko, bitumenjuto za izolacijo, bitumen, lesni cement, karbolinej, strešni lak

i razna izolačna sredstva proti vlagi dobite najceneje pri tvrdki

JOS. PUH, Ljubljana Gradaška ulica 22 Telefon št. 25-13

†

Naznanjam žalostno vest, da je moja sestra, gospa

JOSIPINA HEILINGER

roj. TEKAVČIČ

SOPROGA VIS. POST. KONTROLORJA V POK.

po kratki bolezni, v 64. letu starosti, za vedno zatisnila oči na Dunaju, kjer bo tudi pokopana na centralnem pokopališču.

Naj mirno počiva v tujini, daleč od domovine, po kateri se ji je tolikanj tožilo.

MIRNA, dne 13. oktobra 1936.

V imenu tukajšnega sorodstva žalujoča sestra MARIJA LUNAČEK

G. Th. Rothman:

Gospod Kozamurnik gre na letovanje

39

Gospod Kozamurnik je bil globoko užaljen, po drugi strani mu je bilo pa všeč, da sta ostala z ženo sama in sta mogla nemoteno pospraviti svoje stvari. Gospod Kozamurnik je položil kovčeg čez oba sedeža, stopil nanj in povečal pritisk še s tem, da se je z obema rokama upri v strop. To je bilo pa zelo nepremišljeno dejanje!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.